

*„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem:
hogyan segíthetnék abban, hogy ÖNMAGA lehessen.”
(Janese Korczak)*

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve:

IBRÁNY VÁROSI ÓVODA

Az intézmény címe, székhelye:

Ibrány, Szabolcs út 6.

Telefonszáma:42/200-104

Az intézmény fenntartója és felügyeleti szerve:

Ibrány Város Önkormányzata

Ibrány, Árpád út 5-7.

Az intézmény működési területe: Ibrány város

Az intézménybe felvehető gyerekek, csoportok száma:

Óvoda neve	Csoportok száma	Férőhelyek száma
Szabolcs úti óvoda	5	125

1.1. Pedagógia program jogszabályi háttere

- *A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény*
- *A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról*
- *2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról*
- *2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól*
- *Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról*
- *Nkt. 26. § (1) és 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § alapján:*
- *A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról*
- *Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról*
- *15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről*
- *326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról*
- *26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról*
- *277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről*
- *Az óvoda hatályos Alapító Okirata*
- *Nevelőtestületi határozatok*
- *275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról*
- *Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt céljai*
- *Alapító Okirat*

1.2. Ajánlás

Helyi nevelési programunkat ajánljuk azoknak a szülőknek, akik számára fontos, hogy gyermekeik derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó környezetben nevelkedjenek. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni képességeit optimumra fejlesszük az óvodáskor végére. Célunk, hogy a gyermekekből aktív, cselekvőképes felnőtt váljon, érzékenyek legyenek a környezetük iránt, és tevékenyen, életkori sajátosságaiknak megfelelő mozgásaktivitással megismerjék a belső és külső világot.

Ajánljuk a városban működő általános iskolák pedagógusainak.

Ajánljuk nevelési programunkat azoknak a szülőknek, akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelő partnereinkké válnak.

Ajánljuk programunkat azon óvodapedagógusoknak, akik olyan gyermekeket kívánnak nevelni, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, az egymás és a máság elfogadása, tisztelete, szeretete, megértése jellemez.

Ajánljuk továbbá Ibrány Város Önkormányzatának, amely pozitív hozzáállásával biztosítja mindazt a feltételrendszert, amely programunk megvalósításához szükséges.

1.3. Nevelési hitvallásunk

Bízunk abban, hogy városunkban a jövőben is az óvodáskorú gyerekek nevelése közös felelősséggel, a gyermekek személyiségének és jogainak tiszteletével valósul meg, amely nevelési folyamatban a felnőttek közösségén belül is érvényesül a tolerancia, a humanitás, az együttműködés.

A családok, az óvodások, és az óvoda jelenléte városunkban a sokrétű kapcsolatrendszerével közösség-szervező. E közösség-szervező hatása miatt is presztízse van településünkön. Reméljük, hogy az óvoda jövőképéről gondolkodók és ezért felelősen cselekvők számára mindenképpen meghatározó ez az erő és ennek a jelenléte, hiszen ŐK a közös szeretetünkön és nevelésünkön felnőtt gyerekek a XXI. sz. alkotó-formáló tagjai lesznek.

A szülők felénk irányuló bizalmának az elért eredményeink megtartásával, és új szakmai törekvéseinkkel, óvodánk folyamatos szépítésével, a feltételrendszer állandó javításával, a gyermekek és szülők közérzetének egyre jobbá tételével kívánunk megfelelni.

2. A MI ÓVODÁNK

Ibrány Városi Óvoda egy épületben, egy feladatellátási hellyel működik. Első pedagógiai programunk megírásától kezdve, a fenntartóban, a nevelőtestületben és vezetésben is történtek személycserék, a köznevelési rendszer is változásokon ment keresztül. A szegregáció helyébe az integráció lépett, ami mai társadalmunk hangsúlyos feladata. Többször módosult a közoktatási törvény, jelenleg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. óvodára vonatkozó, valamint a 363/2012.(XII.17.) számú az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló kormányrendelet rendelkezései alapján tervezzük az óvodai nevelés mindennapi gyakorlatát. A program módosítására intézményi átszervezés miatt került sor, amely folyamatban a telephely intézmény, az Árpád úti óvoda a Református Egyház fenntartásába került, 2018.09.01.-től. A most módosított programunk tervezett felülvizsgálata 2025.

2.1. Az óvoda bemutatása

Óvodánk egy épületben, egy feladat ellátási hellyel, a város központjában helyezkedik el. Az épület jelenlegi arculatát folyamatos bővítések, és felújítások révén alakította ki a fenntartó helyi önkormányzat. Az utolsó nagy felújításra és bővítésre 2013-ban került sor. Óvodánk öt óvodai csoportban fogadja az óvodás gyerekeket. A csoportok szervezése az adott évben beiratkozott gyermekek összetételének függvényében homogén, illetve részben osztott csoportokban történik.

A csoportszobák és a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek tágasak, világosak, esztétikusak. Nagyságuk, berendezési tárgyaik kellőképpen biztosítják a gyermekek és a felnőttek kellemes közérzetét. Az óvoda speciális helyiségei: egyéni fejlesztő szoba (mely mikrocsoportos fejlesztésre is alkalmas), tornaszoba, só-szoba, illetve nagyméretű játszóudvar és fedett terasz. Ezek felszereltsége a gyermekek kényelmét, biztonságát, játék-és mozgásigényének kielégítését, egészségük megőrzését szolgálja.

Épületünkhöz nagy füves, fás, homokos udvar tartozik, amely tág teret biztosít a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítéséhez. Az udvaron csoportonkénti játszótér kialakítására nem törekszünk, a gyermekek szabad játéklehetőségét fokozott figyelemmel biztosítjuk. Az udvari játékok a törvényi előírásnak megfelelően készültek, melyek hozzájárulnak a gyermekek mozgáskultúrájának alakításához, mozgáskoordinációjuk fejlesztéséhez. A változatos növényvilág közvetlen természeti megfigyelési lehetőséget nyújt a

gyerekeket körülvevő zöld világból. Az ember környezetalakító munkája esztétikai élményhez juttatja a gyermekeket.

A program nyitott szemléletű szervezést, tervezést tesz lehetővé a nevelőtestület számára. Jellemzője, a gyermek személyiségének központba helyezése, gyakorlat centrikusság, realitás. A dolgozók mindent megtesznek azért, hogy a gyermekek jól érezzék magukat óvodánkban, a bennük rejlő lehetőségeket egyéni képességeiknek megfelelően kibontakoztassák, kreativitásukat fejlesszék és az élmények egész sorát éljék át.

A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, gyakorlati tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az egészség napok folyamatként épülnek be az óvodai élet mindennapjaiba. A szülők segítőkész szándékkal viszonyulnak a nevelő munka kitűzött feladatainak megvalósításához, támogatóik a kirándulásoknak, gyűjtő munkáknak, egészséges életre nevelésnek, a közösségalkotó programoknak. Elvárják, hogy gyermekeik az óvodában érzelem – és élmény gazdag légkörben, harmonikusan fejlődjenek.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve, kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.

Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet bemutatása:

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáinak egyéni képességeiknek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet

megteremtését teszi szükségessé. **Az IKT eszközöket használó, rugalmas, ésszerű tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.** A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

2.2. A gyermekek szociokulturális helyzete

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján jelentős eltéréseket figyelhetünk meg az óvodába lépő gyerekek szociális és kognitív fejlettsége területén. A szociális hátrányok eltérő mértékű növekedésével párhuzamosan csökken azoknak a családoknak a száma, akik rendezett, harmonikus, felelősségteljes életet élnek. Kevés a tudatosan nevelő, odafigyelő szülők száma, pedig alapprogramunk is a családi nevelés elsődleges szerepét hangsúlyozza.

Mindezeket figyelembe véve érzékeljük, hogy nagy szükség van az óvodai nevelésre, segítő, támogató, kompenzáló hatása az utóbbi években felerősödött. A különböző szociális hátterek, a családok egyre nehezedő terhei, a megnövekedett családi konfliktusok miatt nagy szükség van empátikus, felkészült óvodapedagógusokra, az óvoda intézményére, amely sajátos eszközeivel, nyugodt légkörével kompenzálni képes azt a sok traumát, amit a gyermek megél a mindennapok során. Egyre több óvodáskorú gyermeknek az óvoda jelenti a biztonságot, az odafigyelést, a szeretetet, a gondoskodást. Ezért szeretnénk támogató környezetet nyújtani a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybeviteléhez.

Mindezeket az információkat figyelembe véve kiemelten fontosnak ítéljük meg a szülői házzal való együttműködést, amelyet a kölcsönös elfogadás, megértés, segítőszándék vezérel.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

3.1. Nevelésfilozófiánk

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését. Ennek érdekében fontosnak tartja az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását. A minőségi nevelés nyújtásához szükségesnek tartjuk komplex

programok kidolgozását, amely a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét segíti elő, az egyenlő esélyek megteremtésével.

3.2. Nevelési elveink

- A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között.
- Az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait és tiszteletét, különös tekintettel a gyermeket megillető jogok, tisztelet betartásának megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Hangsúlyozzuk a kölcsönös tiszteleten alapuló tartalmas együttműködést a szülőkkel.
- Sokszínű tevékenységek és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával segítjük elő a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatását, harmonikus fejlődését, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A játék, integráló, mással nem helyettesítő szerepét kiemelten kezeljük.
- Az óvoda alkalmazotti közössége szeretettel, bizalommal, türelemmel, barátságosan, megértően, toleránsan és segítőkészen fordul a gyermekek felé. Minden gyermeket személyesen ismerünk, őszinte érdeklődést tükrözünk örömeik és gondjaik iránt. Felfigyelünk a bizonytalan, segítségre szoruló, esetleg magányos gyermekekre és érzelmi támaszt, konkrét segítséget nyújtunk számukra. Közösén biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, érzelmi biztonságát jelentő óvodai védőhálót.
- Célkitűzéseinket, feladatainkat az óvodát igénybe vevők érdekeinek és szükségleteinek megfelelően alakítjuk.
- Modell-szerepünkből adódó felelősséggel, tudatosan formáljuk magatartásunkat és kommunikációinkat.
- Szükségesnek tartjuk környezetünk, partnereink – főleg a szülők – óvodáról alkotott véleményének, javaslatainak megismerését.

4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,

Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,

Ha terved egy életre szól - embert nevelj!”

<p style="text-align: center;">GYERMEKKÉP</p> <p>Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, és óvodánkból elengedni, akik:</p>	<p style="text-align: center;">ÓVODAKÉP</p> <p>Olyan óvodában gyakoroljuk nevelőmunkánkat gyermekképünk megvalósítása érdekében, amely:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiségek. • Szívesen részesei a különböző tevékenységeknek. • Egyforma, magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesülnek a meglévő hátrányaik csökkentésével, előítélet mentesen. • Jellemző rájuk a vidámság, kiegyensúlyozottság. • Kedvelik a mozgást, kreatívak, bátrak, ügyesek, edzettek és terhelhetőek. • Tiszteletet mutatnak a felnőttek iránt. • Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket. • Együttműködésre hajlamosak. • Nyíltak, őszinték, határozottak és önálló véleményalkotásra képesek. • Szeretik, becsülik és védik természeti, környezeti értékeinket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Otthonos, tudatosan kialakított szokásrendszeren alapul, a szocializáció lehetőségének megteremtésére törekvő biztonságos, esztétikus, tiszta intézmény. • Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb színtere, amelyben a gyermekek és felnőttek egymást elfogadva és tisztelve élnek, és jól érzik magukat. • Biztosítja a gyermekek spontán és szervezett mozgásához szükséges akadálymentes tág szabad tér adta lehetőségeket, valamint a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. • Amely nyitottságánál fogva a családdal való együttműködés következtében az egész nap folyamán megvalósuló játékban, változatos mozgástevékenységekben, tanulási

<ul style="list-style-type: none"> • Igényelik a társas kapcsolatokat, és képesek az együttműködésre. • Képesek természetes módon együtt élni különbözőségekkel. 	<p>folyamatban, és munka jellegű tevékenységekben elősegíti a gyermekek személyiség vonásainak sokoldalú fejlődését, valamint környezettudatos magatartásának kialakulását.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei. • Szeretetteljes, családi, demokratikus és befogadó légkörű, a gyermeki személyiséget övező bizalom, a pozitív nevelői attitűdök tárháza. • Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszik, ahol a befogadó attitűd természetes az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. • Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
--	--

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Azon dolgozunk, hogy feladataink sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért az együttműködések fejlesztésére törekszünk. Hisszük, hogy csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Ezért fokozottan törekszünk a szülők bevonásának erősítésére, közös együttlétek tartalmi gazdagítására.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelenti a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógiai programunk részeként törekszünk:

- Az óvodásgyerekek egyéni és differenciált személyiségfejlesztésére a kiegyensúlyozott, szeretetteljes, nyitott, empatikus, toleráns légkör folyamatos biztosítására, amelyben domináns elemként érvényesül a mozgás és a játékra épített fejlődés elősegítése.
- Az óvodásgyerekek sokoldalú élményszerzési lehetőségeinek biztosítására a játékban megvalósuló ismeretszerzési lehetőségek biztosításával.
- Az egyéni sajátosságokhoz még inkább igazodó tevékenységek szervezésére, az alkalmazkodó feladatadás, értékelés előtérbe helyezésére.
- Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelően fejlesszük, mellyel megalapozhatjuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Az esélyegyenlőtlenség kiküszöbölésére törekszünk azáltal, hogy a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait feltárjuk, és egyéni fejlődési tervet biztosítunk számukra.
- Munkánkban a pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.
- A pedagógusoktól elvárás, hogy előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket

gyermekük nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe.

- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére.
- Fontosnak tartjuk a szülőkkel való együttnevelés folyamatosságának megtartását és a közös felelősség érvényesítését a gyerekek nevelésében.
- Hangsúlyosnak tekintjük az esélyegyenlőség, és az inkluzív, befogadó pedagógia megteremtését a mindennapok során.
- Fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.
- Az óvoda megállapodás alapján, beiskolázást segítő programsorozatot szervez, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába.

Iskolakezddést segítő szabályzókkal a kudarcok elkerülését szolgáljuk:

- Óvodapedagógusok látogatása az iskolában.
- Tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken.
- Májusi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek.
- Októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében).

5.1. Fejlesztő munkánk irányai

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni:

- **A tárgyi világot** a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül.
- **Az emberi környezet nyújtotta információt** a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül.
- **A logika és matematika világát** játékos szituációkban mérésen, összehasonlításon.
- Számoláson, sorba rendezésen, válogatáson és csoportosításon keresztül.
- **A kimondott szót** rajzoláson, dramatizáláson, szöveghallgatáson és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül.

Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi, társas, érzelmi, kognitív – megcélozza, elősegítve:

- **A testi fejlődést** nagy és kismozgásokon keresztül.
- **A társas, erkölcsi és érzelmi fejlődést** viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésén, egymás támogatásán és tiszteletén, kezdeményezésen és elfogadáson, megegyezésen, a környezet megbecsülésén és a közös munkán keresztül.
- **A kognitív fejlődést** problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül.

Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel és eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani a fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai:

- Átlátják a gyermekek fejlődését.
- Gondosan megfigyelik a gyermekeket játékaikban és egyéb tevékenységeikben.
- Arra bátorítják őket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat.
- Gondolkodást stimuláló és próbára tevő kérdéseket tesznek fel.
- Olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak.
- Változatos, mobilizálható környezetet alakítanak ki.
- Tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket.

6. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Környezettudatosságra nevelés
3. Érzelmi és erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés
4. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés

5. Mozgásfejlesztés

Nevelőtestületünk a személyiség mibenlétét az alábbiakban látja:

A személyiség külső hatásokra kialakult belső feltételeknek, valamint öröklött adottságoknak, lehetőségeknek az egyénen belül kialakult olyan egyedi, egyszeri és megismételhetetlen integrációja, amely meghatározza a viszonyulást, alkalmazkodást a környezethez.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének:

- A (tanult) motívumok kialakításának, mivel a motívumok segítik az embert döntései meghozatalában.
- A képességek fejlesztésének, mert a képességektől függ a döntések kivitelezése.

6.1. Egészségnevelés és környezeti nevelés

Az egészséges életmódra nevelés fontos része a testi-lelki szükségletek biztosításán belül a szabad mozgás, a jó és tiszta levegő biztosítása, különös tekintettel a szabadban való idő biztosítására minden nap és minden évszakban. Az egészséges életvitel igényének és szokás rendszerének kialakítása, a betegségmegelőzés, és az egészség védelme, edzése, megőrzése kiemelt jelentőségű ebben a korban.

Az óvoda speciális tevékenységeinek köréhez tartozik a mozgásterápia, az úszás lehetőségével. A gyermekorvosok nevelési évenként két alkalommal, ill. szükség szerint végeznek felmérést a gyerekek testi fejlettségéről, amely kiegészül az óvodapedagógusok megfigyeléseivel, pedagógiai elemzésével.

Alapelveink:

- Megteremtjük az egészséges, esztétikus és biztonságos környezet feltételeit.
- A gyermekek teljes körű egészségfejlesztése érdekében biztosítjuk, hogy minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az egészséges táplálkozás, a mindennapos testmozgás, baleset megelőzés és elsősegélynyújtás és a személyi higiéné területére kiterjedő feladatok megvalósítására.
- Időt biztosítunk arra, hogy egyéni képességeik szerint fejlődjön önállóságuk.
- A gyermekek egészségét és gondozását érintő problémákat tapintatosan kezeljük.
- A rugalmas napirenddel segítjük a helyes életritmus kialakítását.

- Biztosítjuk, hogy az év minden szakában tartózkodjanak minél többet a szabadban.

Célunk:

- A teljes óvodai életet átfogó, egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére. Az egészségtudatos gondolkodás alakítása, fejlesztése.

Feladatunk:

- A gyermekek megismertetése az egészséges életstílusokkal és életmodellekkel,
- Gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket.
- Alakítsuk ki az interperszonális együttműködési készséget.

A nevelési folyamat tartalma:

- A kulturált étkezés szokásaira nevelés.
- A helyes testtartás kialakítása.
- Étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata.
- Nyugodt légkör megteremtése, pihenés idejének biztosítása, a gyermekek alvásigényének figyelembevételével.
- A napi tevékenységek során minél több idő eltöltése a szabadban.
- Higiénés szokások szabályok kialakítása.
- Tisztálkodás (kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás helyes és rendszeres végzésére szoktatás).
- Folyamatos egyéni igényeknek megfelelő mosdó és WC használat.
- Egészséges ételek közös készítése a csoportokban, pl.. saláták, gyümölcspürék.
- Egészségnapok szervezése a szülőkkel közösen.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az első alakváltozás befejeződése.
- A saját személye körüli alapvető tisztálkodási, öltözködési teendők életkornak megfelelő önálló végzése.
- A mozgáskoordináció megfelelő fejlettsége. - Az oldaliság kialakulása. - Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.
- Megalapozódott alapvető étkezési kultúrája.

- Önállóan öltözködnek, tisztálkodnak.
- Alkalmazzák az életkoruknak megfelelő esztétikus és higiénés étkezési szokásokat.
- Vigyáznak ruhájuk és környezetük tisztaságára, a tőlük elvárható módon.
- Egyéni adottságaiknak megfelelően testileg fejlettek, edzettek, teherbíróak, mozgásuk összerendezett, jó állóképességgel rendelkeznek.

6.1.1. Egészségfejlesztési Program

Óvodánkban az egészségfejlesztés célja, hogy az intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi – lelki jólétben, egészségét hatékonyan fejlesztő, a nevelési – oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető az óvodai dokumentumokban.

Fontosnak tartjuk a gyermekek ismereteinek bővítését, hogy egyre több ismeretet szerezzenek szervezetük működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. kórokozók, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiénéje és védelme)

Az egészséges életmód nevelésének feltételei:

- Az óvodánk épülete és udvara alkalmas a hatékony nevelő – oktató munka érvényesítésére. Az óvoda udvarának alakítása folyamatos, eszközökkel való felszereltsége évente bővülő.
- A lehetőség biztosított a tornaszoba mindennapos használatára, a benne található eszközök folyamatos bővítése jellemző.
- A kiszolgáló helyiségek az előírásoknak megfelelőek (wc, mosdó, öltöző, előtér).
- A csoportszobákban az adott cél kihasználására való törekvés (bútorzat, berendezési tárgyak, a gyermek fejlődéséhez szükséges, egészséges, és biztonságos környezet kialakítása).
- Az intézmény felszereltsége, eszközzel való ellátottsága (tisztálkodási felszerelések, felnőttek munkavégzését segítő eszközök, nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök, speciális eszközök, egészség - , és munkavédelmi eszközök) biztosítják az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását.

A nevelési – oktatási intézményünk mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen fontosak:

- 1. Az egészséges táplálkozásban.**
- 2. A mindennapos testnevelés, testmozgásban.**
- 3. A testi és lelki egészség fejlesztésében.**
- 4. A bántalmazás és erőszak megelőzésében.**
- 5. Baleset – megelőzés és elsősegélynyújtásban.**
- 6. Személyihigiében.**

Intézményünkben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, melyeket beillesztünk az intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Az egészséges táplálkozás

- Óvodánk 3-szori étkezést biztosít a gyermekeknek, melyet az önkormányzat által fenntartott konyha biztosít.
- A törvényi előírásoknak megfelelően az életkori sajátosságok figyelembe vételével állítják össze az étrendet.
- Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele.
- Óvodánkban előtérbe kerül, hogy az óvodáskorú gyermek étrendjében ne szerepeljen zsíros étel, erősen fűszerezett, illetve nehezen emészthető táplálék.
- Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségvédelmi feladatát. Az étkezés előkészületeiben a gyermekek is részt vesznek, életkori fejlettségüket figyelembe véve. Étkezéskor részesei az önkiszolgálásnak.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az óvodai csoportokban gyümölcs és zöldségnapokat szervezünk, mely által a gyermekek évszakonként megismerkedhetnek a különböző ízekkel.
- Egészségnap szervezésével, egészségtudatos programokkal, kóstolókkal igyekszünk megszerettetni az egészséges ételeket.
- Az egész nap folyamán a gyermekeknek folyadék pótlására lehetőséget biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Testmozgás, mindennapos testnevelés

- A gyermek mozgásigénye életkori sajátosságából adódóan nagy. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében.
- A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladat, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, a kirándulás egészsíti ki a levegőzést.
- A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.
- A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Időpontját az óvodapedagógus szabadon választhatja a rugalmas napirend keretein belül.
- Az intézmény úszás lehetőséget biztosít a gyermekek számára heti 1 alkalommal, melyet a helyi Tanuszoda biztosít számukra.
- A mindennapos testnevelés felfrissítő gyakorlatai mellett, testnevelési foglalkozást tartunk heti 1 alkalommal.
- A mozgásfejlesztő, tartásjavító tevékenységek szervesen kapcsolódnak az óvoda napirendjéhez.
- A mozgáskotta, mint komplex személyiségfejlesztő tevékenység innovációként jelenik meg heti egy alkalommal óvodánkban.
- Törekszünk a mozgásra inspiráló környezet kialakítására az udvaron és a csoportszobában egyaránt. Jó hangulatú mozgástevékenységek megszervezésére, a gyermekek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének fejlesztésére.

Gondozás, testi – lelki szükséglet fejlesztése

Gondozási feladataink közé tartozik: a testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés. E területek az egészségmegóvás alapjai, amit tudatosítunk nevelésünk során. Példát mutatunk, megismertetjük az ezekhez fűződő szokásokat.

- Mivel minden gyermek máshol tart a fejlődés területén, a gyerekekről anamnézist veszünk fel, és erre építjük a segítségnyújtás módját, mélységét.
- A segítségnyújtás kölcsönös bizalomra, meghitt viszonyra épül, a kapcsolatépítés egyik lehetősége.

- A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki az ideje nagy részét a gyermekcsoporttal tölti.
- Minden tevékenységet tudatos, pontos szóbeli megerősítés kíséri a gondozási feladatok és önkiszolgáló feladatok végzése közben.
- Az önkiszolgáló feladatok végzése közben az óvodapedagógus feladata a gyermek egyéni ismerete, a segítőkészség, a tapintat és türelem biztosítása. Az önkiszolgáló tevékenységek célzottan alakítják a gyermek énképét, önállóbbá válását.
- Fontos a gyermek életkorának megfelelő életritmus kialakítása, melynek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a különböző otthoni körülmények közül érkező gyermekek egyéni igényeit.
- A gondozási feladatok teljesítése, alapja a jó szokások kialakításának.

Bántalmazás és erőszak megelőzése

A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi háttérrel. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek jogainak védelméről, a hatósági intézkedések lebonyolítását a családra, az óvodára, a gyermekvédelmi intézményrendszerre, továbbá az egyes szakszolgálatokra és a társadalmi szervezetekre bízta.

- A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való kapcsolattartás tartozik.
- Az óvoda feladata az esélyegyenlőség, esélyteremtés biztosítása, egyenlő hozzáférés elérésével a 2H, 3H gyermekek integrálása.
- A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe.
- A felderítés és tanácsadás családlátogatással, a szociális munkás rendszeres jelenlétével, egyéni beszélgetéssel valósul meg. A bántalmazás gyanújának felmerülésekor az óvodapedagógus és a szociális munkás megteszi a szükséges lépéseket a szülők, illetve a családsegítő szolgálat felé, a bántalmazás **megszüntetése** érdekében.

Baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermek figyelmét felhívjuk biztonságuk, testi épségük megőrzése érdekében a balesetvédelem szempontjából fontos szabályokra, melyeket a csoportnaplóban rögzítünk. A törvényi előírásoknak megfelelően az udvari játékok felülvizsgálata évente megtörténik.

A balesetmegelőzés elvei:

- Ép, jó minőségű és anyagú eszközök használata.
 - Gyakori felülvizsgálatok, javítás.
 - Állandó felügyelet.
 - A talaj, közlekedő utak tisztán tartása.
 - Nagyméretű eszközök rögzítése.
 - Ruházat ellenőrzése.
 - Baleset megelőzés szabályainak a betartása.
 - Eszközök idényjellegű használata.
- ❖ A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg. A bútorok és a berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek méreteinek és az előírásoknak.
 - ❖ Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat.
 - ❖ A balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Sötétítő függönnyel, redőnnyel védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól.
 - ❖ A mosdóban figyelünk a padlók csúszásmentességére. A dajka nénik folyamatosan fertőtlenítik a WC – t, mosdót és a gyermekek eszközeit, az óvoda egyéb helyiségeit.
 - ❖ A tisztítószeret biztonságos, zárt helyen tároljuk.
 - ❖ Eszközeink többsége megfelel az európai uniós normáknak. Folyamatosan karbantartjuk, szükség szerint javítatjuk, cseréljük azokat.
 - ❖ Az udvaron mindig biztosítjuk a megfelelő számú felnőtt felügyeletet. A homokozókban lévő homokot lehetőség szerint cseréljük és takarófoliával védjük az esetleges szennyeződésektől, amikor használaton kívül vannak.

Személyi higiéné

A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat a személyi higiénére való nevelés (testápolás, ruházat, helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása), az óvoda környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek és testtartási rendellenességek megelőzése.

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza otthoni higiénés szokásokat, melyek nem feltétlen azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. Óvodapedagógusaink feladata a gyermek higiénés állapotának a megítélése, illetve a testápolás pótlása, mely az óvodapedagógus empatikus magatartását követeli meg. A higiénés szemlélet átadása nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Személyi higiénias nevelési feladatok:

- A kézmosás szokássá fejlesztése.
- A saját személyi felszerelés (fésű, fogmosó, tornafelszerelés... stb.) rendben tartása és helyes használata, melyet minden gyermek számára a család biztosít.
- WC, illetve wc papír helyes használata, folyékony szappannal való kézmosás gyakorlása.
- A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom, és a kényelmes ruházat. A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról, a kispárna és takaró biztosításáról.
- A szülő részéről tiszta, megfelelő méretű ruházat és váltóruha biztosítása.

Kellő figyelmet fordítunk óvodánk tisztaságának megóvására, szépítésére, virágosítására, szebbé tételére.

Pszichés egészségvédelem

A lelki egészség védelme nagyon fontos feladatunk, hiszen ennek hiánya negatívan hat a gyermekek fizikai állapotára.

Ennek érdekében az óvodapedagógusok:

- Kellő figyelmet fordítanak a megszegyenítés elkerülésére a mindennapi tevékenységek során.
- Alvásidőben megteremtik a nyugalmat, csendet.

- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben, nem terheljük túl, nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.
- Meghallgatjuk problémáikat, biztosítjuk a rendszerességet, a rugalmasságot, igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki, a probléma súlyosságától függően a megfelelő szakemberhez irányítjuk a gyermeket.

6.2. Környezettudatos szemlélet és magatartásformálás, környezetvédelem megalapozása

A valóság felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését. Mindezek megvalósítása érdekében feladatainknak tekintjük a környezeti nevelés kiteljesedésnek elősegítését a következőkkel:

- Zöldnapok szervezése,
- Természetvédelemi szemlélet alakítása,
- Szelektív hulladékgyűjtés szokásainak alakítása a csoportokban (papírhulladékok külön gyűjtése, társasjátékok, stb.)
- Az energiatakarékosság szemléletének erősítése (felnőttekben, gyermekekben).
- Növények, állatok hasznosságának megismertetése.
- Kirándulások, séták szervezése.
- Az esztétikus környezet és a szép iránti érzék alakítása.
- A természetben lévő változások nyomon követését a tevékenységek szervezésével is érzékeltetjük, melyet évszakok köré rendezünk.
- Megismertetjük a gyermekeket a gyalogos közlekedés előnyeivel és szabályaival.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjaként ismerje meg a gyermek a szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit. Tanulja meg ezek szeretetét, védelmét a család és az óvoda segítségével.

6.3. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, szocializáció

Célunk: A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges én tudattal rendelkező, harmonikus személyiségének kibontakoztatása az egyéni képességek figyelembevételével, valamint erkölcsi és akarati tulajdonságaik fejlődésének elősegítése, közös tevékenységek által.

Érzelmi nevelésünk alapja a gyermeket körülvevő otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör, melyben teret engedünk önkifejező, és önérvényesítő törekvéseinek egy következetes szokás-, és norma rendszer megalapozásával.

- Az óvodáskorú gyermek viselkedését érzelmei vezérik, ezért fontos az érzelmi biztonságra épülő szeretet-kapcsolat a felnőttek és a gyermek között.
- A közösségi nevelés hangsúlyos, körültekintő minden óvodai csoportban, minden óvodai dolgozóra vonatkoztatva és a szülőkkel való együttnevelés folyamatában is. Helye a nevelésben központi szerepet tölt be, amelyben az érzelmi nevelés, az érzelmi kapcsolatok, az együvé tartozás, a segítség, a másokra való figyelés, a különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartása, mint elfogadott magatartási formák érvényesülnek.
- A közösségi nevelés részeként tekintjük a városi kulturális, és sport rendezvényekbe való bekapcsolódást. A gyermekek gondolkodását, és érdeklődési körét figyelembe véve szervezzük a nemzeti, és népi ünnepeinkről való megemlékezést a csoportokban.
- A nevelés során a gyerekek erkölcsi tulajdonságai pl.: önzetlensége, akarati tulajdonságai, valamint önfegyelme, feladat- és szabálytudata fejlődik, amely elősegíti a normarendszer megalapozását. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Arra törekszünk, hogy a szocializációs folyamatban a gyermekek próbálják elsajátítani a közösségi viselkedés és magatartás normáit, értékét, e folyamatban alapozódjanak meg a társas közösségi élet szokásai (szocializációs szokások).

6.4. Anyanyelvi, és értelmi fejlesztés

Az óvodai **anyanyelvi nevelés** komplex folyamat, amely a nevelési folyamat egészében jelen van. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egész napi életét, átfogja az oktató-nevelő munka minden területét, jelen van a felnőttek és a gyermekek mindennapi kapcsolatában. A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlettsége óvodapedagógusi munkánk egyik legfontosabb fokmérője. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a

gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai életének kezdését. A gyermek nyelvi-kommunikációs fejlettségét befolyásolja környezete beszédkultúrája, amely nagymértékben függ a családi szocializációtól, a szülői beszédmodellről, és befolyásolja a gyermek későbbi beszédét is. Az óvodapedagógusnak ezért különbséget kell tennie és egyéni bánásmódot kell alkalmaznia a nyelvileg hátrányos helyzetű és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermeknél. A gyermek nyelvi fejlettsége a beszédkedven, az aktív és passzív szókinccs használatán, valamint a tiszta artikuláción keresztül figyelhető meg.

A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a beszélő környezet megteremtésével érhető el. A helyes minta és szabálykövetés a javítgatás elkerülésével, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásával, ösztönzésével és a gyermeki kérdések támogatásával fejleszthető. Az anyanyelv ismeretének, megbecsülésének, szeretetének nevelésére törekszünk. Élményalapú beszélgetéseket, tevékenységekbe ágyazott anyanyelvi játékokat kezdeményezünk, mely során a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása a célunk.

Az óvodáskor végére az anyanyelv alakulásának, fejlődésének, jellegzetességeinek megismerésével képet kapunk a gyermek személyiségéről és képességeiről. Óvodánkban növekszik a beszédhibás gyerekek száma, ezért ennek a területnek a fejlesztésére is nagy hangsúlyt kell fektetnünk. A szakszolgálat logopédusa heti rendszerességgel tart fejlesztő foglalkozásokat a rászoruló gyermekeknek, melyekre előzetes mérés alapján kerül sor.

Az **értelmi nevelés** a gyermek kíváncsiságára alapozott, tágran értelmezett tanulás. Jellemzően ebben az életkorban az utánzás, a felnőtt és a társ mintájának követése figyelhető meg spontán helyzetekben. Fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat. A gyermek a környezetével való kapcsolatteremtésben tanul.

- Cselekvési alkalmakat hozunk létre, amelyben tiszteletben tartjuk, ha valaki „csak” szemlélődik. Az érési folyamatot támogatni, és nem erőltetni kívánjuk. Az egyéni igényekre épített tevékenység szervezés a meghatározó.
- Gyakori próbálkozási, sok ismétlési lehetőség biztosításával, tapasztalatszerzési alkalom megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat. Figyelembe vesszük, hogy az óvodáskort a nem tudatos tanulástól a tudatos tanulás felé való haladás jellemzi.

6.5. Mozgásfejlesztés

A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében. Fontos feladatunk a mozgásigény kielégítése, nagy- és finommozgások fejlesztése, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban, az udvari tevékenység mellett a séta, a kirándulás egészíti ki a szabad levegőn való tartózkodást. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy- és finommozgások fejlesztésére. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Időpontját az óvodapedagógus szabadon választhatja a rugalmas napirend keretein belül. Az intézmény úszás lehetőséget biztosít a gyermekek számára heti 1 alkalommal a helyi Tanuszodában. A mindennapos testnevelés felfrissítő gyakorlatai mellett, testnevelési foglalkozást tartunk heti 1 alkalommal, illetve csoportos fejlesztő foglalkozást a Mozgáskotta keretén belül. Ezek a komplex tevékenységek, szervesen kapcsolódnak az óvoda napirendjéhez, amely innovatív kezdeményezés intézményünkben. Az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák megfelelő módon támogathatják a gyermekek iskolai előmenetelét.

Törekszünk a mozgásra inspiráló környezet kialakítására az udvaron és a csoportszobában egyaránt. Jó hangulatú mozgástevékenységek megszervezése, a gyermekek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének fejlesztése a célunk.

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

7.1. Személyi feltételek

Minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Közvetlen segítők a szakképzett dajkák, valamint szükség és igény szerint a pedagógiai asszisztens az egészséges életmódra nevelésben, a szokások rögzítésében, a gyermekek testi szükségleteinek kielégítésében együtt működnek a pedagógusokkal. Dajkáink szakképzettséggel rendelkeznek, akik biztosítják a gyermekcsoportok, a hozzájuk tartozó helyiségek, szociális helyiségek és irodák higiéniáját is. Az óvoda egyéb munkaköreiben is megfelelő végzettséggel rendelkező, feladataikat hozzáértéssel ellátó munkatársak dolgoznak. A gyerekek étkeztetésének a lebonyolítását külső

munkatárs végzi. Az óvoda minden dolgozója egész személyiségével, magatartásával, kommunikációjával, példa értékű modell szerepet tölt be a gyermekek nevelésében.

Dolgozók		Létszám adatok
Pedagógus	Óvodavezető	1
	Óvodavezető helyettes	1
	Óvodapedagógus	10
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pedagógiai asszisztens	1
	Dajka	5
Egyéb segítő munkatársak:	Óvodatitkár	1

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítők képzettségi mutatói-kompetenciái

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Óvodapedagógus (főállású)	11
Szakvizsga vagy azzal egyenértékű képzés	
- óvodavezetés, közoktatás vezetés	2
- fejlesztő pedagógia	1
- tehetségfejlesztő pedagógus	1
- zenei nevelés legújabb elméleti és gyakorlati alapjai	1
OKJ pedagógiai asszisztensek száma	1
Szakképzett dajkák száma	5

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága - Részvétel továbbképzéseken az elmúlt öt évben:

Szakterületek, irányultság tárgya	Résztevő óvodapedagógusok száma	Képzést szervező
<u>Pedagógus kompetencia fejlesztése:</u> - iskolaérettségi kritériumok - magatartászavarok felismerése és kezelése	9 fő	- Nyíregyházi Tankerületi Központ - Pedagógiai Szakszolgálat Ibrány
<u>Pedagógus mesterség:</u> - pedagógus kompetenciák fejlesztése - módszertani megújulás - családközpontú szemlélet erősítése	1 fő	- Nyíregyházi POK - EFOP-3.1.5 projekt
<u>Óvoda világa:</u> - szervezetfejlesztés - új eljárásrendek, protokollok kialakítása - pedagógus kompetencia fejlesztése	1 fő	- Nyíregyházi POK - EFOP-3.1.5 projekt

- partnerkapcsolatok kialakítása		
<u>Egészségnevelés – Őszi Pedagógiai Napok</u>	2 fő	Nyíregyházi POK
<u>Mozgáskotta</u> – komplex személyiségfejlesztés	2 fő	Magyar Gábor képzés vezető, az innováció kidolgozója
<u>Bee-bot</u> – játékos élménypedagógia	2 fő	Helyi társintézmény szervezésében
Fonológiai tudatosság fejlesztése	5 fő	Pedagógiai Szakszolgálat Ibrány
Óvodapedagógusok mentorkonferenciája	1 fő	Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
Nehezen kezelhető gyerekek segítése, hátrányainak csökkentése	2 fő	Nyíregyházi POK
Óvodapedagógusok nyári egyeteme	1 fő	Magister Campus Sonkád
Zenei nevelés a Kodály szellemiséggel	1 fő	Baptista Szeretetszolgálat Csicsergő óvodája Ibrány
Óvodai mozgásfejlesztés lehetőségei	3 fő	Baptista Szeretetszolgálat Csicsergő óvodája Ibrány
Óvoda-iskola átmenet segítése	1 fő	EFOP-3.1.5 projekt
Sakkjátszótér – komplex képességfejlesztő program	4 fő	Polgár Judit Sakk Alapítvány

7.2. Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A működési feltételei biztosítottak, a csoportok száma 5, a nevelés egy óvodai épületben történik.

Óvodánk épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Intézményünkben a csoportszobákhoz csatlakozó öltöző és mosdó-WC helyiségek felújítottak, megfelelő komfortfokozatot és ideális szeparáltságot biztosítanak.

A tárgyi eszközöket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon, és biztonságukat figyelembe véve, az Európai Unió szabványainak megfelelően helyeztünk el.

Csoportjaink jól felszereltek, sok fejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre. Eszközeink gazdagítását nagyban segítik a szülői szervezettel közösen létrehozott közösségi napok, illetve a pályázatok, és az „Egészséges Ibrányi Óvodás Gyerekekért” alapítvány bevételei.

Helyiségek	
Csoportszobák	5
Tornaterem	1
Logopédiai szoba	1
Orvosi szoba	1
Nevelői szoba	1
Iroda	1
Só-szoba	1
Tároló szoba	2
Tálaló konyha	1
Teakonyha	1
Felnőtt öltöző	1
Felnőtt zuhanyzó	1
Udvar	1
Fedett terasz	1

Az óvodánk speciális helyiségei:

Egyéni fejlesztő szoba (mely mikrocsoportos fejlesztésre is alkalmas)

Só-szoba

Tornaszoba

Fedett terasz (mely lehetőséget biztosít rossz idő esetén is a kint tartózkodásra)

Udvar

7.3. Az óvodai csoportok kialakítása

Óvodánkba a köznevelési törvény értelmében azok a gyerekek nyernek felvételt, akik az adott év augusztus 31-ig betöltik a három évet, illetve, ha a férőhelyek száma lehetőséget ad rá fél évvel hamarabb is felvehetők. A csoportok alakítása óvodavezetői döntésen alapul, amelyben az arányos csoportlétszámra törekszünk az egyes gyerekek érdekeit szem előtt tartva. A csoportok alakításánál a homogén csoportszervezésre törekszünk, de az adott évben beiratkozott gyermekek életkorától függően részben osztott csoportokat is kialakítunk. Jelenleg 5 óvodai csoportban történik a gyermekek nevelése, 4 homogén szervezésű, 1 részben osztott.

7.4. A gyermekek napi rendje

A jó napirendet a folyamatosság, és rugalmasság jellemzi. A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges fejlődése érdekében nyugodt, családi, feszültség- és sürgetésmentes, türelmes légkör megteremtésére törekszünk. Ennek feltétele az életkornak, és az egyéni fejlődésnek megfelelő helyes életritmus, melyet napirendünk párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeivel biztosít.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre. A cél az, hogy minden gyermek megtalálhassa a saját fejlődési ütemének megfelelő terepet, amely folyamatban az óvónő nyújt számára segítséget.

A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását célozzuk meg, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét. Óvodánk jó gyakorlatok kialakításával gazdagítja a mindennapi nevelőmunkát. Az óvodapedagógusok autonómiájuknak megfelelően, a napirendhez igazítva a gyerekek biztonságérzetét erősítő jó gyakorlatokat alkalmaznak, (pl. mesekezdeményezés mindig adott zenére, énekre, vagy hívogatóval, konkrét feladathoz mindig azonos báb megjelenésével..stb.) melyek intézményi szinten meghatározóak a mindennapi nevelés folyamatában.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Délelőtti tevékenységek:	Déli tevékenységek:	Délutáni tevékenységek:
szabad játék, szabadon választott tevékenységek	gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek	gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	ebéd	uzsonna, folyamatos uzsonna
kötött szervezésű mozgás vagy egyéb mozgásos tevékenység	pihenés	játék, szabadon választott tevékenységek, levegőzés
tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat		hittan, egyéb foglalkozások, tehetség gondozás
levegőzés, séta, megfigyelés		
gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek		
tízórai		

7.5. A gyermekek heti rendje

Szeptember 1-től június 15-ig

Kötelező tevékenységek	Ajánlott tevékenységek: a hét minden napján a gyermekek spontán érdeklődése alapján, vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére
mozgás (heti egy, vagy két alkalommal)	szabad játék
mindennapos mozgás (azokon a napokon, amikor más mozgásos tevékenységek nincsenek)	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	verselés, mesélés
	ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	a külső világ tevékeny megismerése
	kiegészítő mozgástevékenységek
	munka jellegű tevékenységek

Június 15-től Augusztus 31-ig

Kötelező tevékenységek	Szabadon választott tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> mindennapos mozgás 	<ul style="list-style-type: none"> játék
<ul style="list-style-type: none"> munka jellegű tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> verselés, mesélés
	<ul style="list-style-type: none"> rajzolás, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
	<ul style="list-style-type: none"> ének, zene, énekes játék, gyermektánc
	<ul style="list-style-type: none"> munka jellegű tevékenységek
	<ul style="list-style-type: none"> projekt hetek megvalósítása

7.6. Az óvodai nevelés tervezése

Óvodánkban a pedagógiai folyamatokat meghatározó dokumentumok:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Köznevelési törvény
- SZMSZ
- Házirend
- Önértékelési terv és Szabályzat
- Továbbképzési program
- Éves munkaterv
- Tehetséggondozó és fejlesztő foglalkozások éves tervei
- Jó gyakorlataink tematikus tervei

A tervezés és a megvalósítás dokumentálása saját készítésű csoportnaplóban valósul meg. Havi szintű tervezések és a projekt tervek a komplexitást, az aktualitást és a gyermekek aktuális érdeklődését figyelembe véve történnek. A tervezésben jelen vannak az évszakok változásaival járó tapasztalatszerzési lehetőségek, a jeles napok. A hagyományápolást is körülvevő tevékenységek során fontosnak tartjuk a közös élményekre épülő tevékenységek szervezését, a közösségek építését, amelyekbe a családok aktív bevonását is tervezzük. Az óvodapedagógus a tervezett tevékenységek során tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődés ütemére és az eltérő érdeklődésre. Fontosnak tekintjük az önálló tanulás, a problémamegoldás képességeinek megalapozását a közvetlen tapasztalatszerzés biztosításával, a differenciálással, a választás, döntés lehetőségének megtervezésével. A tevékenységek tervezése, szervezése során elsődleges szempont a gyermeki érdeklődés figyelembe vétele. A közösen átélt élmények, tevékenységek során szociális kompetenciáik erősödnek, melyben szükség szerint alakul az egyén viszonya a közösséghez. Az egyes tevékenységek során a gyermekek saját tapasztalataikra építve szerzik meg ismereteiket.

A pedagógiai munkánk során alkalmazzuk a tervezés- megvalósítás- ellenőrzés- korrekció ciklust. (PDCA). Óvodapedagógusaink személyiségüktől függően sokoldalúan alkalmazzák az óvodai képességfejlesztési lehetőségeket.

A tervezés folyamatában is fontosnak tartjuk a rugalmas, aktuális élményekhez, eseményekhez való alkalmazkodást, amelyben a játékosság kiemelt szerepet kap.

A hét minden napján szervezünk játékos tapasztalatszerzési lehetőségeket **kötetlen formában**:

- környező világ megismerése, természet védelme

- környező világ megismerése, matematikai jellegű tapasztalatszerzés
- vizuális nevelés
- zenei képességfejlesztés
- mese, vers, dramatikus, kommunikációs játékok.

Kötött szervezési formában a mozgásos foglalkozásokat szervezzük, azonban az iskolakészültség elérését elősegítve a nagycsoportosok a tavaszi időszakokban fokozottabban irányított tevékenységek részesei.

Az óvodai élet tervezését a csoportnaplón kívül az óvodapedagógus által készített nem kötelező feljegyzések és dokumentumok is szolgálják.

8. A JÁTÉK, A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS ÉS MUNKA HELYE PROGRAMUNKBAN

A mindennapokban törekszünk arra, hogy a gyermek számára a játék tanulás, és a tanulás játék legyen. Önmagától, örömmel, fáradhatatlanul fedezze fel az őt körülvevő világot. A felnőtt feladata valójában nem az irányítása, hanem olyan feltételek, olyan környezet biztosítása, ahol ezt megteheti. Az óvodai tanulás a gyermekek számára ugyanolyan spontán, örömszerző tevékenység, mint a játék. A valóságban a kettő nagymértékben összefonódik.

8.1. A játékról alkotott véleményünk

A szabad játék a nevelés leghatékonyabb eszköze. Így válhat a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, **kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.**

- Óvodánkban a **szabad játék kibontakoztatásának** biztosítására törekszünk.
- Óvodásaink számára biztosítjuk a feltételeket, játszóhelyeket, közösen alkotjuk a szabályokat. A játéktevékenységeket nem irányítjuk, hanem a gyermeki ötletek felszínre hozásával segítjük a játszócsoportok, és az egyedül tevékenykedő gyerekek játékát. Empatikus, toleráns nevelői magatartásunkkal, segítő szándékú részvételünkkel hatunk a játékokra.
- Tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Feltételeket teremtünk, igény szerint együtt játszunk.
- A játék folyamatát csak akkor szakítjuk meg, amikor veszélybe kerül a gyerekek testi épsége.

Játék a mindennapjainkban

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élik át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a játéknak mindenkor teremtsen meg a legoptimálisabb feltételeit. Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élik meg egy - egy helyzet megoldását.

Játéktevékenységek:

- gyakorló vagy funkciós játékok
- építő játékok
- szerep (utánzásos) játék
- dramatikus játék
- képességfejlesztő játék:
 - mozgásos játékok
 - népi játékok

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A játék folyamán a társas viselkedés szabályát életkornak megfelelően képesek betartani.
- A másik gyerek játékát tiszteletben tudják tartani.
- Alkalmassá válnak a játékok kezdeményezésére.
- A szerepek elosztását önállóan végzik.
- Képesek olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a megfigyelés, utánzás, felfedezés, a kutatás, és a személyes megtapasztalás élményét.
- A játék folyamán képesek önállóságra, figyelemre, kitartásra, pontosságra, kialakul feladattudatuk.
- Megismerik saját teljesítőképességeik határait.
- Több napon keresztül képesek egy-egy játék témát végig vinni.

- Szerepjátékuk tartalmas, kifejező, tükrözi a körülöttük lévő világot.
- A szabályokat betartják, a játékeszközöket óvják.
- Játékukat a saját maguk által készített eszközökkel gazdagítják.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg a gyermekeket, és érdeklődésüket.
- Olyan témákat, ötleteket alkalmazzon, amely a gyerekek igényét, szükségleteit elégíti ki.
- Úgy rendezze az eszközöket, hogy önálló gondolkodásra késztesen.
- Megfigyeléseket végezzen, amely során segítheti a gyermekek játékát
- Folyamatosan egészítse ki a tevékenységet az igényeknek megfelelően.
- A gyerekekkel közösen alkosson szabályokat, korlátokat.
- Sokoldalú élményszerzési lehetőségeket biztosítson.
- Differenciáljon az inkluzívitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció, így együttesen szolgálják a tanulást.

8.2. A tanulás lehetséges formái az óvodában

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a **teljes személyiség fejlődését**, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A gyermeki tevékenység jelentősége a tanulás folyamatában:

Az óvodás gyermek a **tevékenykedés közben** fejlődik leginkább, melynek során azt a tevékenységet választja, amely találkozik a belső késztetésével. A tapasztalatok és tudatosításuk során **tanulási folyamat jön létre**.

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás, az életet végig kísérő folyamat, amely az óvodáskorban, az alaptevékenységben: a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, a játékban integrált tanulás mellett az óvodapedagógus által felajánlott, tudatosan

tervezett és szervezett kötelező (mozgás) és „kezdeményezett, kötetlen folyamatban” is megvalósulhat. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségterületet közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen megfigyelést, tapasztalást biztosítanak tevékenységekbe ágyazva.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma – és feladatmegoldás.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson megvalósuló tanulás.

8.3. A tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat szervezeti formái

- Egyéni
- Mikro csoportos
- Frontális

A tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása. Arra törekszünk, hogy az óvodában megszerzett tanulási tapasztalatok pozitívan befolyásolják a későbbi iskolai tanuláshoz való viszonyukat is. Nem mindegy, hogy milyen érdeklődés fejlődik ki a gyermekekben a tanulással kapcsolatban, képes lesz-e saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésre a tanulás érdekében. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában. Négy képességtípus köré tervezzük a fejlesztést: szociális, értelmi, verbális, és testi.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban.

Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni képességekre, és a differenciált fejlesztésre, többféle lehetőséget kínálunk fel egy adott képességterület gyakoroltatására. A sikerélmények erősítik a gyermekek önbizalmát, és bátorságot adnak az újabb feladatok megoldásához.

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek kötelező és szabadon választható formában jelennek meg.

Kötelező tevékenységek:

A csoport valamennyi tagja egyszerre vesz részt a foglalkozáson, kötelező jelleggel, de ez a kötelezőség nem jelenthet kényszert a gyerek számára.

- szervezett mozgás a tornaszobában, teraszon, vagy udvaron (heti 1 alkalommal)
- mindennapos testnevelés
- munka jellegű tevékenységek

Szabadon választható tevékenységek:

A kötetlen folyamatban óvodapedagógusi kezdeményezéssel motiválunk, alkalmazkodunk a spontán adódó helyzetekhez. A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételében, és a tanulási folyamat időpontjának megválasztásában nyilvánulhat meg. A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése:

- játék
- munkajellegű tevékenységek
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek tervszerű, átgondolt fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Önálló választás, és döntés alapján feladattartása kialakul.
- A gyermek együttműködésre képes a tevékenység folyamatában.
- A feladatvégzés időtartama folyamatosan növekszik.
- Az egyes tevékenységek több szempontú megközelítésére válik alkalmassá óvodapedagógus irányításával.
- A gyermekek a cselekvések és tapasztalás szintjén a problémamegoldásra képesek.

- A beszélgetések során tapasztalataikat, elképzeléseiket képesek kifejezni és megosztani társaikkal.
- Az egyéni adottságainak megfelelő optimális képességfejlődést ér el.

Óvodapedagógus feladatai:

- Segítse az óvodás korú gyermekek kognitív, érzelmi és szociális érési folyamatát.
- Támogassa az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakítását, az életkori és egyéni képességeknek megfelelően.
- Építsen a gyermekek kíváncsiságára, utánzási kedvére.
- Alapozza meg a problémamegoldó, kreatív gondolkodást.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosításával, cselekedtetéssel valósítsa meg a gondolkodási műveletek fejlesztését.
- Ingergazdag környezet biztosításával a beszélőkedv fokozása, kommunikációs képesség fejlesztése.
- Egy-egy téma feldolgozásának komplex megvalósítása.
- A gyermek képességeinek eljuttatása az önkéntes tanulástól a szándékos tanulás vágyához.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges akarati tulajdonságok alapjainak lerakása.
- Az egyenlőtlenségekből adódó hátrányok csökkentése.

8.4. Munka jellegű tevékenységek az óvodában

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybe eső munka és munka jellegű játékos tevékenység. Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út fontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbahagyni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum.

A személyiségfejlődés szempontjából fontos az óvodások gyermekmunka jellegű tevékenysége, mivel kitartásra, felelősségérzetre, a kötelesség teljesítésére szoktat, s hangsúlyos szerepe van a közösség, a társas kapcsolatok formálásában.

A munkavégzés alapvető feltétele, hogy kedvvel, szívesen végzett tevékenység legyen, mely által fejlődnek a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok (pl.:

kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Fontos, hogy az óvodapedagógus figyelembe vegye a feladatok adásánál a gyermek nyitottságát, helyzetfelismerő képességét, fejlettségét.

Munkafajták jelenléte az óvodában:

- Alkalmoszerű megbízatások (Környezet rendben tartása.)
- Naposi munka
- Önkiszolgálás (A gyermek saját személyével kapcsolatos munka folyamatai.)

Munkaközben beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként. Az információkat megértik a gyerekek, és aszerint végzik a munkájukat. Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények). Kialakulnak a munkavégzéssel kapcsolatos udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései. A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása folyamatosan alakul ki.

A munkafolyamatokban a felnőttek és az óvodapedagógus tevékenysége modell értékű. A munkavégzés együttműködésre ösztönzi a gyerekeket, fejlődik szociális érzékük.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Legyenek meg a képességeik az iskolai munkavégzéshez.
- Önállóan, kedvvel kapcsolódjanak be az önkiszolgáló munkába.
- Érezzék a közösség érdekében végzett munka jelentőségét. Értékeljék saját és mások munkáját.
- Képességeik és önálló elképzeléseik alapján végezzék a rájuk bízott feladatokat.
- Aktív tevékenység közben fejlődik a gyermek attitűdje, önállósága, felelőssége, céltudatossága és kitartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedjen arra, hogy a munkajellegű tevékenység minden esetben tartalmazzon játékos elemeket.

- Segítse hozzá a gyermeket, hogy az önként vállalt munka végzése során élje meg a közösségért való tevékenykedés örömét, ami a normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.
- Törekedjen arra, hogy az aktív tevékenység közben formálódjon a gyermek attitűdje, önállósága, felelőssége, céltudatossága és kitartása.
- Munka szervezésénél vegye figyelembe a játék személyiségfejlesztő hatását, az önkéntességet és a cselekvéses tanulás fontosságát.
- **A gyermek értékelése legyen konkrét és reális**, cselekedetére irányuló.
- Biztosítson lehetőséget a gyermekeknek a véleményalkotásra önmagukról és társaikról.
- Az értékelés legyen a gyermek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez és saját magához mérten fejlesztő. **Lényeges elem, a gyermek munkájának elismerése.**

9. KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREK

9.1. Verselés, mesélés

„Nincs nagyszerűbb dolog annál, amikor a kisgyerek issza minden egyes szavát a mesélőnek, és képzelete elindul abba a csodás világba, amit együtt teremtett meg azzal, akinek a meséjét hallgatja.”

(Lázár Ervin)

A mesélés, a verselés az óvodai élet mindennapjait kitöltő, érték közvetítő és közösségformáló tevékenység. Összefonódik a zenével, énekkel, a mozgásos játékokkal, élményvilágával hat a gyermek képzeletére. Segítségükkel emberi kapcsolatokat, viselkedés mintákat tanulnak meg. Segítik a gyermekek számára a természeti és társadalmi környezet megismerését, és a világról alkotott képük kialakulását. Fejlesztik önismeretüket, kommunikációjukat. A mese és a vers a gyermeket erős belső aktivitásra készíteti, ezáltal az önkifejezés egyik leghatékonyabb módja.

Az irodalmi élménynyújtás a hét minden napján jelen van óvodai életünkben. Nagy figyelmet fordítunk az igényességre a jól megválasztott helyre és időre. Minden egyes csoportban meghatározott helye és ideje van, melynek kezdeményezéséhez csoportonként kialakított jó gyakorlatokat alkalmazunk. A helyszínen biztosított színes és esztétikus eszközök sokfélesége

biztosítja a gyermekek számára a mesei élmények feldolgozását és újra élését. A csoportokban a gyerekek számára jól hozzáférhető helyen található a mesélés élményét újra élhető eszközök: meséskönyvek, bábok és fejdíszek. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy mesei élményeiket saját kreatív elképzeléseik szerint megvalósítsák. Az egyes tevékenység területek között nem kívánunk éles határokat meghúzni, a gyermek pillanatnyi érdeklődésére alapozva a komplexitást és az aktualitást helyezük előtérbe. Ezáltal a gyermek érdeklődése és motiválása hosszabb ideig fenntartható, amellyel a szándékos figyelem fokozatos növelését érjük el. Elvként kezeljük, hogy a kisgyermek mese, vers iránti fogékonysága során a ritmus és a hangzás összekapcsolódik. A komplexitás kapcsán az irodalmi nevelés során fejlesztjük a helyes légzéstechnikát, a passzív és aktív szókincset, névutók használatát. Segíti a gyermekek beszédkedvének növelését és a beszédfigyelem megtartását.

A bábjátszás a kisgyermek aktivitásának, önkifejezésének megfelelő formája. A bábjáték pozitív érzelmeket vált ki a gyermekből, kiválóan alkalmas azok fejlesztésére. A gyermek a bábjátékon keresztül fejezi ki élményeit, mely során oldódnak gátlásai és társas kapcsolatai is. A bábozást élményfeltáró, és élményfeldolgozó módszerként is használjuk, hiszen a báb mozgásával személyes élményeit éli át újra és újra, és ezáltal megszabadulhat korábbi félelmeitől, szorongásaitól.

A báb mozgása megragadja a gyermek figyelmét, felkelti érdeklődését, a benne élő mozgásvágy pedig utánzásra készíti. Cselekedtetni a bábót, ezáltal mozgása összerendezettebbé válik.

Minden óvodai csoportunkban gazdag bábkészlettel rendelkezünk, melynek palettáját, az aktualitásokat figyelembe véve gazdagítjuk. Külső társulatok műsorain túl, nevelőközösségünk is törekszik arra, hogy a gyermekek irodalmi élményét dramatikus játékokkal és bábjátékokkal gazdagítsa.

Az anyanyelv fejlesztését és a kommunikáció különböző formáinak alakítását – helyes mintaadással – az óvodai nevelői tevékenység egészében kiemelt jelentőségűnek tekintjük. Mindhárom korosztály kedvelt tevékenységi körébe tartoznak a nyelvtörők, a nyelvi játékok. A mozgással kísért mondókák igen kedveltek a 3-4 éves korosztály számára, játékaikban a nap bármely időszakában szívesen és örömmel használják.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Igényeljük a szép verset, mesét.
- Legyenek képesek önálló mese, vers, történet elmondására.
- A megismert szavakat, szólásokat értsek és használják a mindennapi beszédükben.

- A helyes viselkedés mintákat alkalmazzák a mindennapokban.
- Örömmel és szívesen nézegessenek képekönvet.
- Legyenek képesek egy-egy képről rövid történet elmondására.
- Érzékeljék a jó és a rossz erkölcsi normák közötti különbséget.
- Legyenek képesek az ok -okozati különbségek meglátására, azokból eredő tanulságok levonására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A meséléshez, verseléshez szükséges meghitt, nyugodt, csendes környezeti feltételek megteremtése.
- Irodalmi fogékonyság megalapozása.
- A gyermek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.
- Az óvodapedagógus rendelkezzen a meséléshez, verseléshez szükséges gazdag tárházzal.
- Az irodalmi művek tolmácsolása közben törekedjen a kommunikáció-metakommunikáció adta sokszínű lehetőség alkalmazására.
- Ismerje meg és építsen a gyermek, otthoni irodalmi élményeire.
- Szervezzen olyan nyílt napokat, amikor a gyermekek találkoznak idős mesemondókkal (szülők, nagyszülők).
- Saját példáján keresztül tanítsa meg a gyermekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére.
- Az óvodapedagógus engedjen teret és ösztönözze a gyermek saját vers és mese alkotását, annak mozgással vagy ábrázolással történő önkifejezését.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- Egyéni bánásmód biztosítása a beszédfejlődésben elmaradt gyerekek felzárkóztatása (inger gazdag környezettel, sikerélmények biztosításával és egyénre szabott fejlesztéssel).
- Ünnepekhez, jeles napokhoz kötve, más csoportbéliékhöz társulva tanítsanak a fejlettségüknek megfelelő irodalmi művet.
- Lehetőség szerint az egyéni fejlettségnek megfelelő igények figyelembe vétele.
- Az irodalmi élményt kapcsolja össze sokféle egyéb tevékenységgel.

- A csoport fejlettségi szintjéhez igazított anyag kiválasztás.

9.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Legyen a zene mindenkié.”

(Kodály Zoltán)

Óvodánk zenei nevelését a Kodályi elveket figyelembe véve valósítja meg. Olyan komplex nevelési rendszer ez, amelyben a zenén kívül helye van a nyelvnek, mozgásnak, érzelmeink kifejezésének is. Elsősorban a művészeti nevelésen belül a zenét helyezzük a gyermek nevelésének a középpontjába. Aktív zenéléssel, énekléssel, zenei képességfejlesztés megvalósításával adunk lehetőséget a művészet tartalmi befogadására, önálló tovább fejlődésére. Az ének örömforrás, a természetből, a néphagyományból táplálkozik. A zenei nevelés sokoldalúan fejleszti a gyermekek képességeit, nem csak a zenei fogékonyságot, hanem a koncentrációs készséget, annak beidegződését, érzelmvilágát, Kodály Z. szavait idézve „a testi nevelést” is. A zenei nevelés során formálódik zenei ízlésük és esztétikai fogékonyságuk. Önmaguk kifejezésének egyik jó eszköze.

Az óvodai zenei nevelésünk alapja *Forrai Katalin: Ének az óvodában* című könyve. Komplex esztétikai teljességével segíti az óvodás gyermekek zenei készségeinek kialakítását, egyéni zenei fejlődésük kibontakoztatását. A zenei nevelés feltételeit az óvodapedagógus teremti meg, a nyugodt légkör, az elegendő idő és hely biztosításával. A személyiségétől függ, hogy a gyermeket hogyan indítja el a zenei fejlődés útján. Hiszen a rendszeres zenei nevelés a 3-7 évig terjedő életszakaszban, a gyermek testi, lelki, és értelmi fejlődésének legfontosabb idejében rendkívül nagy jelentőségű. A zenei nevelés nélkülözhetetlen a személyiség kiegyensúlyozott fejlődéséhez, a zene által fejlesztett képességek pedig kedvezően befolyásolják a gyermekek szocializációját, érzelmi gazdagodását és teljesítményét. Arra törekszünk, hogy a zenei nevelés ne korlátozódjon le csak a foglalkozásokra, hiszen az éneklés, képességek fejlesztése ott van a játékokban, mesében, versben, dramatikus játékokban épp úgy, mint az ábrázoló tevékenységekben is.

Intézményünkben hangsúlyosan jelen van az óvodapedagógusok által szervezett zenés, dramatikus játék megvalósítása. Megragadunk minden lehetőséget arra, hogy meghívott művészek által bemutatott hangszerekkel gazdagítsuk a gyermekek zenei élményét.

Óvodánk, a nevelés folyamatában törekszik a családok bevonására. A családdal együtt végzett nevelésben a zenei együttműködésnek is igyekszünk teret biztosítani, amely megnyilvánul zenészsülők meghívásában, hangszerek megismertetésében.

Óvodai zenei nevelést 3 fő területen valósítjuk meg:

1. Ritmuskészség fejlesztés
2. Hallásfejlesztés
3. Komplex zenei készség fejlesztése

Ritmuskészség fejlesztése

A ritmuskészség fejlesztése a dalok, mondókák, egyéb szövegek ritmusának megjelenítésében valósul meg. A ritmus kifejezéséhez számos játékos mozdulatot használunk (taps, kopogás, ujjmozgás, ritmushangszerek, stb.). A kicsiknek elsősorban olyan dalokat, mondókákat válogatunk, amelyekhez olyan játékos mozdulatokat kapcsolunk, párosítunk, amelyen keresztül megérezhetik az egyenletes lüktetés (nyugalmi testhelyzetben állva vagy ülve, mozdulatok végtagokkal végezve). A nagyobbak már biztosabban mozognak, képesek a körbejárásra, egymáshoz alkalmazkodásra. Fejlettebb mozgáskészséggel rendelkeznek, számukra már hangulatosabb ritmusú dalokat, mondókákat választunk.

Hallásfejlesztés

A dallam, hangszín az érzések, benyomások világát nyitja meg. Ráirányítjuk a gyermekek figyelmét a körülöttünk lévő világ hangjaira. Változatos dalokkal és mondókákkal ismerkednek meg, mely többféle módszerrel kerül bemutatásra. Mindezek közben megismerkednek magas-mély viszonyal oktáv távolságban, megtapasztalják a halk-hangos különbségeit beszéden, zörejen keresztül. Megkülönböztetik a fa, fém, üveg, porcelán, valamint a ritmushangszerek hangját. Gyakoroljuk a gyors, lassú, majd halk-hangos kombinációit. Visszhangjátékot játszunk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról, hangszeres előadásról, majd ritmusról is felismerik. Megismerik egymás hangját. A dalokat, mondókákat először dúdolásról ismertetjük fel. Majd egymás hangját különböztetjük meg különböző játékok segítségével. Különböző hallásfejlesztési gyakorlattal (dallambújtatás, hangszín érzék) fejlesztjük a gyermekek hallását. Törekszünk arra, hogy minél több hangszert megismertessünk a gyermekekkel, ezeket hangjuk alapján tudják megkülönböztetni.

Komplex zenei készség fejlesztése

A ritmus- és hallásfejlesztésen túl komplex zenei készségek fejlesztésére is törekszünk. Összetettebb feladatok adásával gazdagítjuk formaérzéküket, improvizációs készségüket, emlékezőképességüket, zenei alkotókedvüket. Az ismert dalokat és énekes játékokat a gyermekek minden adandó alkalommal más körülmények között másféle módon és hangulatban éneklük. A gyermekek mindezeket az élményeket elraktározzák emlékezetükben. Ezekből az emlékképekből és a gyermekek játékos kedvéből alakul ki a zenei alkotások gyermeki kifejezőmódja. A dalokhoz kapcsolódó mozgás sokoldalú testi harmóniát képes kiváltani a gyermekekből. Ezek szabad szárnyalásának biztosítására törekszünk, hiszen a zene, ének által keltett benyomások kifejező eszközei lesznek a gyermekek részéről. Viszonylag egyszerű lépések, térformák megismertetésére törekszünk, mellyel esztétikus mozgás, jó testtartás elősegítése, téri irányok fejlesztése a célunk. A tánc a szabálytudat, az együttműködés „jó iskolája”.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A zenei élmény közvetítésével a gyerekek legyenek képesek a tiszta éneklésre.
- Szeressék az énekes játékokat, mondókákat.
- Alakuljon zenei ízlésük, harmonikus mozgásuk.
- Zenei stílusjegyek jelentőségére érezzenek rá a zenehallgatás során.
- A közös éneklés jelentsen örömet számukra.
- Türelemmel, érdeklődéssel hallgassák egymás zenei bemutatkozását.
- Az egyéni képességeikhez igazodóan legyen képes alkotó folyamatra (improvizáció).
- Biztonsággal kezeljék a megismert zenei eszközöket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egyéni ütemben történő fejlődés lehetőségének biztosítása, a fokozatosság elvének figyelembe vételével.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése.
- Zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése.

- Zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással.
- Éneklési kedv megalapozása a mindennapi zenei élménynyújtással.
- Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel.
- Komplex képességek fejlesztése.
- **Szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása.**
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése, ezáltal közösség alakítása.
- A gyermekek zenei élményhez juttatása, zenei anyanyelvük megalapozása, zenei ízlésformálás.

9.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

"A legnagyobb öröm az alkotásban a felszabadult, vég nélküli játék, új utak nyitása, a harmónia és az örömszerzés. "

(Galánfi András)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését, a gyermekek tér, forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását segíti elő. Mint a művészetek egyik eszköze, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a képalakítást, plasztikai munkát, építést, környezetalakítást és a műalkotásokkal való találkozást. Mindezeket gazdag megfigyelésre, a gyermekek élmény, képzelet – és fantázia bázisára alapozva bontakoztatjuk ki. Miközben képi formában fejezik ki az érzéseiket, gondolataikat, nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez és annak tartalmához kapcsolódó érzelmeik, fejlődnek alkotóképességeik. Fontosnak tartjuk, hogy a mindennapok során gyermekeket megismertessük a minket körülvevő környezet szépségeivel. Erre számtalan lehetőséget biztosítunk a szabadban, kirándulások, séták, élményszerzési lehetőségek alkalmával. A mindennapok során alkalmakat adunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket, a rajzolásban, festésben, kézimunka jellegű tevékenységekben kifejezésre juttathassák. Igyekszünk minél több eszközzel megismertetni őket, biztosítjuk az eszközökkel kapcsolatos tapasztalatok megszerzését. Lehetőséget biztosítunk gyurmázásra, változatos képalakításra, nyírásra, festésre, színekkel való kísérletezésekre. Hiszen minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. A rajzolás és festés során alakítjuk a gyermekek elemi, képolvasási, komponáló képességét. Folyamatosan

figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek számára megszokott és elérhető legyen, mindig álljon rendelkezésre anyag, és eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. A kisgyermekkorban a szabad rajzolás igen jelentős önkifejezési mód. A gyermekek rajzai, érzelmi viszonyulásait fejezik ki. Vágyaik, gondolataik, álmaik jelennek meg. A vizuális alkotások segítenek a gyermekek megismerésében, amely jó alapot biztosít a gyermek fejlődés jellemzőinek meghatározásához. Az egyéni képességeket figyelembe véve tervezzük fejlesztő munkánkat. Ennek során nagy hangsúlyt fektetünk a szem-kéz koordináció és finommotorika fejlesztésére, ezáltal az iskolakészültség elérését igyekszünk támogatni.

A tevékenységek szervezésekor a differenciált feladatadásra törekszünk, amely során figyelembe vesszük az egyéni eltéréseket. **A kreativitás és ábrázoló kompetenciák fejlesztésére a tehetséges gyermekek számára** lehetőségeket biztosítunk. Az egyes szintereken meghirdetett rajzpályázatokon részt vesznek.

Jó gyakorlataink tartalmi bővítését a közösségi napok szervezésével gazdagítottuk, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a szülők. Ezekon a napokon közös tevékenykedésre nyílik lehetőség, amely az alkotáson túl a szülő-gyermek kapcsolatot is erősíti (Márton-nap, Anya-nap). Az itt elkészült produktumokból kiállítást rendezünk az óvoda aulájában.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Képesek különböző ábrázolási technikák alkalmazása, választékos önkifejezésre.
- Ismerik az alapszíneket, alkotásaikban gazdag színpalettát alkalmaznak.
- Önálló alkotásra képesek.
- Élményeiket, érzéseiket vizuálisan is képesek kifejezni.
- Egyszerű formák, színritmusok, díszítő motívumok használatára képesek.
- Emberábrázolásuk során megjelennek az arányok és a részletek.
- Sokszínű anyagokkal, eszközökkel való tevékenység jellemző rájuk.
- Közös produktumok alkotására is képessé válnak.
- Biztonsággal használja az alkotáshoz szükséges eszközöket.
- Egymás munkáját becsülik meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekeket a világ szépségeivel.
- Fejlessze a gyermek finommotorikáját, szépérzékét, kreativitását.
- Biztosítson az egésznap folyamán megfelelő helyet és eszközöket a tevékenykedéshez.

- Sokszínű technikák megismertetésével teremtse lehetőséget az alkotáshoz.
- Esztétikus, kreatív ötletek megmutatásával, sokszínűségével ösztönözzük a gyermeket a szabad önkifejezésre.
- Alakítsa ki a gyermekben az egymás munkájának tiszteletben tartására való igényt.

9.4. Mozgás

A gyerekek testedzése, mozgásvágyának és mozgásigényének kielégítése a spontán tevékenységek és az óvodapedagógus által tudatosan tervezett, szervezett mindennapos testneveléseken és testnevelési foglalkozásokon keresztül valósul meg. Törekszünk a mozgásra inspiráló, biztonságos környezet kialakítására az udvaron, csoportszobában, tornaszobában egyaránt. A mozgásos játékoknál figyelembe vesszük az **egyéni szükségleteket, képességeket**, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a természetes mozgásra (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). A tevékenységek során nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésére. Fontosnak tartjuk, hogy gyermekkorban a játékos mozgás közben tanulják meg a stresszes helyzetek könnyebb elviselését, amely segíti őket a szociális beilleszkedésben és egy egészséges önbizalom kialakulásában is. Az egészséges életmód alakítása kiemelt fontosságú, melynek szerves része a testedzés, a játékos mozgás, a testnevelés. A testnevelés mozgás anyaga segíti a gyermekek anatómiai és élettani fejlődését. Kifejti kedvező hatását az idegrendszerre, a légző- és keringési szervekre. Hozzájárul a helyes testtartás kialakulásához, a tartáshibák megelőzéséhez, a testi képességek fejlődéséhez. Mindezekon túl a mozgáshoz kapcsolt kifejezéseket és szókapcsolatokat ismer meg, amely a gyermekek szókincsét bővíti, ezáltal képes utasítás alapján a feladatok végrehajtására.

Feladatunknak tekintjük a szülők szemléletének formálását, a szülőkkel közösen mozgásos programok szervezését Egészségnapon és Gyermek-heti programjaink alkalmával. Szülői igény alapján óvodásainknak lehetőséget biztosítunk a városi uszodában nagycsoportosaink úszásoktatáson való részvételére. Mindezek mellett hagyományosan részt veszünk az ILMK által szervezett oviolimpián.

Az egészséges életvitel igényére nevelés keretén belül a testi képességek fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk:

- Kondicionális képességek fejlesztése

- Állóképesség fejlesztése életkornak megfelelően, folyamatosan és fokozatosan pl.: hosszantartó lassú és közepes iramú futások, hosszú ideig végzett csúszások és kúszások.
- Erő fejlesztése, pl.: szökdelés, távol-, magasugrás, kézi szery gyakorlatok.
- Gyorsaság fejlesztése, pl.: gyors futás, futó játékok, irányváltatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele.
- Koordináló képesség fejlesztése
 - Térbeli tájékozódás, pl.: természetes támaszgyakorlatok, irányváltatás, célba dobások.
 - Egyensúlyozó képesség, pl.: egy lábon állás, gurulás a test hossz tengelye körül, guruló átfordulás előre.
 - Ritmusképesség fejlesztése, pl.: járás, futás, ciklikus mozgás zenére.
 - Reakció készség fejlesztése, pl.: megadott feladatok végrehajtása különböző, megadott jelekre.
 - Izomérzékelő képesség fejlesztése, pl.: kézi szery gyakorlatok, bordásfalon függeszkedés, fekvőtámasz.
- Mozgékony, hajlékony fejlesztése
 - Nyújtó hatású gyakorlatokkal

Mozgáskotta

A különböző mozgáskultúrával rendelkező gyerekek számára lehetőséget biztosítunk óvodánkban a szervezett és tudatos fejlesztésre a mozgáskotta innovációs képességfejlesztés során. E módszer sajátos eszközeivel komplex személyiségfejlesztést valósítunk meg.

Mindennapi testnevelés

Óvodánk minden csoportjában a napirend részeként szervezett tevékenység.

A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok), melyet a testnevelés foglalkozás anyagából merítünk. Ezeken a tevékenységeken nagy szerepet kap a játék, a játékoság. Ennek időintervalluma pár perc, amely a csoport átmozgatására szolgál. A csoport pillanatnyi aktivitását figyelembe véve valósul meg.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekeknek mindennapi igényévé válik a szervezett testmozgás is.
- Utasításokat megérti, és ennek megfelelően cselekszik.
- Képes a szabályok betartására.
- Társaival együttműködésre képes.
- Egyéni képességeiknek megfelelően mozgásuk:
 - összerendezett és koordinált,
 - egyensúlyszelése folyamatosan fejlődő,
 - nagy- és finommozgása életkorának megfelelő,
 - ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni,
 - tudnak ütemtartással járni,

Az óvodapedagógus feladatai:

- A testmozgás segítségével alapozza meg a gyermekek edzettségét.
- Törekedjen a kellemes, élményt adó mozgásos tevékenység szervezésére.
- Használja ki a szabad levegőn való mozgás lehetőségeket.
- Verbális kifejezőeszközei az életkorhoz igazodjanak.
- Saját példaadásával segítse a gyermekek feladatvégzését.
- A mindennapok során a szülők szemléletének formálása.
- Fektessen nagy hangsúlyt a biztonságos környezet megteremtésére.
- Különböző mozgáskultúrával rendelkező gyermekek számára biztosítson lehetőséget a fejlesztésre.
- Törekedjen a természetes mozgáskedv megőrzésére, megszerettetésére, mozgásigény kielégítésére.

9.5. A külső világ tevékeny megismerése (környezeti és matematikai tartalmú ismeretek)

*„ Szeresd a fát, hisz ő is érez,
szép gyengéden nyúlj a levélhez
Ágát ne törd, lombját ne tépjed
hagyd annak, ami, épnek, szépnek. ”*

(Benedek Elek)

Célunk:

- **A szűkebb és tágabb környezet felfedezése** során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerezzenek. Matematikai fogalmakkal való ismerkedés, gyakorlásuk a játék és más tevékenység közben.
- A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása.
- A természet megóvásához szükséges magatartási formák kialakítása. Környezettudatos magatartásra nevelés: az óvoda tárgyi környezete, és az óvodapedagógus mintaadása segítse a környezettudatos viselkedés, szokások kialakulását. Mind ezekhez alkalmazkodva indokolt esetben alkalmazzuk az IKT eszközöket.

A külső világ tevékeny megismerése környezetismeret

Az óvodás gyerek fejlődését, képességének fejlesztését a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formálja. Spontán ismeretszerzésre gyakran van a gyermeknek lehetősége. A játéktevékenység, a környezet tele van természeti, technikai csodával, ismeretelemekkel, melyek környezeti ingerként jelentkeznek. A gyerekek szinte szelekció nélkül fogékonyak ezekre az ingerekre.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Törekszünk arra, hogy a tapasztalatszerzés a valódi környezetben történjen, ezért a komplex foglalkozásainkat legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán tervezzük. Legfontosabb feladatunknak tekintjük megismertetni a gyermeket azzal a közvetlen természeti környezettel, amelyben él. Fel kell hívnunk a figyelmét annak értékeire,

szépségeire és óvására. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A játékos cselekvés minden érzékszervüket bevonja a tapasztalatszerzésbe. Az így szerzett információk feldolgozása egyéni, páros, mikrocsoportos játékos tevékenységen keresztül valósul meg. Az óvodánk közelében található Városligetben, séták, kirándulások alkalmával, és az óvoda udvarán szervezett és spontán tevékenységek számos tanulási és tapasztalási lehetőséget kínálnak.

Környezettudatos szemlélet és magatartásformálás megalapozása érdekében végzett tevékenységeink:

- A valóság felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A környezettel kapcsolatos viselkedési minták kialakításánál kapjon hangsúlyosabb szerepet **a család**.

Mindezeket megvalósítva további céljaink a környezeti nevelés kiteljesedésnek elősegítése érdekében:

- Környezetünk folyamatos szépítése.
- Természetvédelem.
- Növények, állatok hasznosságának megismerése.
- Kirándulások, séták szervezése.
- Az esztétikus környezet és a szép iránti érzék kialakítása.

A környezettudatos szemléletformálás a nevelési évünk egészét átöleli. Ennek érdekében tematikus heteket tervezünk:

- Állatok világnapja
- Egészségnap
- Mackó-hét
- Víz világnapja
- Föld világnapja
- Madarak, fák napja

- Közlekedünk

A programok megismertetésével és bekapcsolódási lehetőségek biztosításával a családok szemléletének formálását is igyekszünk megvalósítani.

A külső világ tevékeny megismerése matematika

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiség szemlélete.

A matematikai tapasztalatszerzésnek kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők, amelyekre a mindennapok során építünk. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. A különféle gyermeki tevékenységeknek meghatározó szerepe van a matematikai ismeretszerzésben. A matematikai tartalmú ismeretszerzés komplexen jelenik meg az óvoda egyéb tevékenység területeiben is:

- Környezet megismerésére nevelés közben,
- Ábrázoló tevékenység során,
- Tárgyak, személyek összehasonlítása, rendszerezése,
- Testnevelés folyamán,
- Zenei nevelés alkalmával,
- Irodalmi nevelés közben.
- A játékban szerzett tapasztalatok során,
- Munkatevékenységek közben.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Legyen képes a közvetlen környezetében lévő szépségek felfedezésére és megóvására.
- Sajátítsa el az életkorának megfelelő magatartásformákat.
- A környezet megismerése révén szerezzenek sokoldalú matematikai tapasztalatokat is.
- Életkorának megfelelően ismerje a környezettudatos viselkedés alapszabályait: szelektív hulladékgyűjtés, vízzel való takarékoskodás, stb.

- Váljon igényévé a közvetlen környezetének rendben tartása.
- Képesek megadott vagy felismert tulajdonságok szerint válogatni, kiegészíteni, összehasonlítani.
- Értik és használják a mennyiségekkel kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- Összemérnek tárgyakat hosszúság, magasság, szélesség, űrtartalom szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat.
- Biztonsággal tájékozódnak a térben és síkban, ismerik az ehhez kapcsolódó kifejezéseket.

Az óvodapedagógus feladata:

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre és ismeretszerzésre, valamint a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Cselekvési alternatívákat kínáljon, segítse elő a gyermekek személyiségének, egyéni képességének sokoldalú kibontakoztatását.
- Biztosítsa a gyermek számára, hogy szabadon választhasson a tevékenységek sokszínűségéből.
- Segítse a gyermeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében.
- Érdekes anyagokat kínáljon a további játékhoz, munkához.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel.
- Építsen a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára. Saját érdeklődése legyen minta a gyerekek számára.
- Jellemezze a tudatos tervszerűség (logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása).
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a környező világ matematikai jelenségeit, összefüggéseit.
- Konkrét élményeken keresztül a matematikai fogalmak tudatosítása.
- Segítse a matematikai élmények erősítését matematikai kérdésekkel.

10. TEHETSÉGGONDOZÁS

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud:

Játékot zenét örömet. De, hogy mit fogad el: azt bízunk rá.

Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”

(Kodály Zoltán 1964. Visszatekintés I.)

Az óvodánk kiváló terepet ad a gyermekek kreativitásának kibontakoztatásához, mert az egyes tevékenységekben biztosítjuk a gyermekek alkotásához szükséges szabadságot, és olyan feltételeket teremtünk számukra, ahol az eredeti ötleteiket kivitelezhetik, szempontjaikat megváltoztathatják, ötleteiket gazdagon variálhatják, és az adódó problémahelyzeteket többféle módon kezelhetik. Fontos elvként érvényesül nevelésünk során az a fajta szemlélet, hogy minden gyermeknek egyéni bánásmódban kell részesülnie, melynek része az adottságainak, képességeinek megfelelő differenciált fejlesztés a nevelés minden területén.

A tehetség „felmérése” három-öt éves korban a napi tevékenységek folyamán **megfigyelésekkel** történik, melyet a gyermekekről vezetett fejlődési naplóban is dokumentálunk.

Minden gyermekben szunnyad olyan érték, melyet ha megfigyelünk, felismerünk, támogatunk biztosítani tudjuk a kibontakoztatásukhoz szükséges motivációt. Ezért arra törekszünk, hogy minden gyermeknek adjuk meg a lehetőséget, hogy tanuljon és kiteljesítse adottságait és lehetőségeit. Jó kommunikációval felül kell kerekednünk a társadalomban zajló eseményeken, és az óvodáskorú gyermekek segítése, a családi nevelés támogatás kell, hogy kidomborodjon a mindennapi munkánk során. Erősségeink fejlesztését óvodánkban olyan differenciált fejlesztő csoportok formájában szervezzük, ahol szakképzett, szakvizsgával rendelkező pedagógusaink biztosítanak olyan sokszínű, változatos tevékenységeket, melyek az óvodai fejlesztéseken túl segítik a gyermekek átlagon felüli adottságainak és egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Ilyen fejlesztő csoportjaink:

- Mozgásfejlesztés/Mozgáskotta
- Zenei képességfejlesztés
- Énekes-mozgásformák/Néptánc
- Sakk-játszótér /Innovatív képességfejlesztés/

Ezeket a fejlesztéseket éves terv alapján az előző év tapasztalataira és a gyermekek érdeklődéséhez, fejlettségi szintjéhez igazítva valósítjuk meg.

Ezekben a képességfejlesztő csoportokban heti egy alkalommal vesznek részt az ötödik életévüket betöltött gyermekek, ahol az átlagon felüli adottságaik érdeklődésük, motivációjuk, kreativitásuk, a fejlesztések hatására gazdagabbá válnak.

A szülőknek nyílt napokon, bemutató foglalkozások alkalmával, rendezvényeken való részvételen lehetőségük van a gyermekük fejlődésének nyomon követésére, amelyekre alkalmanként a város rendezvényein és közösségi napokon is lehetőség nyílik.

11. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

„Napjainkban a régi szokások megtartása a kulturális örökség ápolását jelenti a gyökerek megtartását, ami nélkül idegenek lennénk a világban.”

Az ünnepek és hagyományok jelentős események az óvoda életében. Erősítik a közösséghez tartozás érzését, közösségformáló erejük igen jelentős. Partneri kapcsolatok erősítését nagyon jól szolgálja, amely fokozottabban támogatja óvodai nevelésünket. Közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet kiemelkedő eseményeit, érték közvetítő szerepük által segítenek megalapozni a néphagyomány ápolását, megőrzését, átadását. Az ünnepek beépülnek az óvodai nevelőmunkánkba, az ezekkel kapcsolatos ismeretek feldolgozásában jól érvényesülnek a komplexitás spontán lehetőségei, tekintettel a különböző foglalkozási lehetőségekre. A népművészet értékei, a „magyaros” nyelvezet, beépül a vers, a mese, az énekes népi játékok, a vizuális és tárgyi környezeten keresztül, **a népi hagyományörzésbe**, az ünnepi szokásokba. Mindezek a jeles napok segítik még szorosabbá tenni az óvoda és család kapcsolatát, közösségalkotó szerepet tölt be és értéket teremt.

Egy-egy ünnepre készülődve a szöveg, dallam, cselekmény megtanulása valójában játék a gyermekek számára. Ezáltal a gyermek megtapasztalja a nap kitüntetett jelentőségét, amely megnyilvánul a környezet díszítésében, a résztvevők viselkedésében és az öltözékében is.

A hétköznapi napokon rendszeresen ismétlődő tevékenységeket hagyománnyá váló ünnepek – jeles napok – gazdagíthatják, melyeket az évek során szerzett pozitív élmények alakítanak ki.

Az óvodánk néphagyományai:

- **Márton-napi vigasság:** 3 napos óvodai rendezvény. Közös barkácsolás a szülőkkel az őszi kincseiből, amelyből kiállítást rendezünk az óvoda aulájában. Márton-napi vásár, szülők, nagyszülők bevonásával kerül megrendezésre, amelynek megnyitóját a nagycsoportos gyermekek hagyományőrző műsora adja. Remek lehetőséget biztosít a kapcsolattartásra, partnereink tekintetében.
- **Adventi gyermekközösségi nap:** Innovációs tevékenységként jelenik meg óvodánkban, melynek lényege a közösségalkotás, az ünnepi hangulatra való közös hangolódás. Ezen a napon, lehetőséget biztosítunk a családok számára, hogy gyermekükkel együtt készítsék el karácsonyi díszüket, dekorációjukat. Közös énekléssel, a gyermekek ünnepi műsorával színesítjük az Adventi gyertyagyújtás pillanatait.
- **Karácsony:** Karácsonyi ünnepségünk az Adventi időszak zárásaként kerül megrendezésre, melyre közvetlen partnereinket is meghívjuk. Az óvoda aulájában közös, meghitt ünneplésre kerül sor, melynek záró, kiemelt eseménye a gyermekek számára a csoportok megajándékozása.
- **Farsang:** Ezen a napon közös jelmezes felvonulásra kerül sor. Közös táncolással, énekléssel, mókázással búcsúztatjuk a telet. A csoportokban versenyjátékok szervezésével, játékos feladatokkal fokozzuk a hangulatot. Ezen a napon a finom csemegéről a szülők gondoskodnak. Télbúcsúztató rendezvényünk a kiszabás étkezéssel zárul.
- **Húsvét:** Hagyományápolás keretein belül ráhangolódás az ünnepre. Közös tojásfestés a szülőkkel. A szülői szervezet szervezésével tojáskereső az óvoda udvarán. Locsolkodás a csoportokon belül.

A külső világ megismerésének jeles napjai:

- **Az állatok világnapja (október 4.):** A helyi Hangtalanokért Állatvédő Egyesület közreműködésével ismeretbővítés a helyes és felelős állattartásról a gyermekek életkorának megfelelően menhelyről kutyus simogatása. A szülők bevonásával adománygyűjtés a menhely számára.
- **Mackó-hét (február3.):** Népi megfigyelésre alapuló ismeretgazdagítás, ehhez kapcsolódó tevékenységek szervezése.

- **A víz világnapja (március 22.):** A gyermekek természetes kíváncsiságának felkeltése a vízzel kapcsolatban. Ismeretek szerzése a víz előfordulásáról, fontosságáról és védelméről. Projektek keretében csoportonkénti tevékenységek megvalósítása.
- **A föld napja (április 22.):** Környezettudatos magatartás megismertetése: ok-okozati összefüggések megláttatása. A minket körülvevő természeti környezet megfigyelése, megismerése, megóvása. A témához kapcsolódó rajzpályázaton való részvétel.
- **Madarak és fák napja (május 10.):** Séta a közeli erdőbe, fák, bokrok megfigyelése, madarak hangjának meghallgatása, az állatok és növények jelentőségének tudatosítása, környezetvédelemre nevelés.

Óvodánk jeles napjai:

- **Mikulás várás:** Ezen a napon, reggel Téalapó fogadja és ajándékozta meg a gyermekeket az óvodában.
- **Tavaszbresztő:** Óvodánk Tavaszébredés rendezvénye az összefogás, összetartozás egyik szép példája. Jelenlegi szülők, óvodánk volt szülői közössége, volt óvodások, alkalmazotti közösségünk táncos, zenés, verses műsora, amely jótékonysági bállal zárul. Partnereinkkel a kapcsolattartás, egymás támogatásának egyik színtere.
- **Nemzeti ünnep:** A gyermekek életkorához igazodó módon hazaszeretetre nevelés, nagycsoportosok megemlékezése a helyi Kossuth szobornál.
- **Anya-nap:** Aktualitásnak megfelelően közös tevékenységre invitáljuk az édesanyákat, majd a gyermekek köszöntő műsora és kedves ajándékának átadása zárja a napot.
- **Oviba hívogató:** Az óvodai beiratkozás előtti időszakban a leendő óvodás gyermekek és szüleik számára biztosítunk lehetőséget, hogy betekintést nyerjenek az óvodai mindennapokba.
- **Születésnapok megünneplése:** Csoportszintű ünnepléssel tesszük élménygazdaggá az ünnepeket jeles napját, melyet jelképes ajándék átadásával, táncolással fokozunk.
- **Ovi színház/Zenés előadások:** Az ILMK szervezésében és az óvodában helyileg szervezett keretek között meseelőadások és zenés előadások megtekintése.
- **Gyermeknap:** Május utolsó hetében kerül megrendezésre a Gyermek-heti program sorozat, amely gazdag tevékenységeket kínál (családi nap, sport nap, kreatív nap, játékatadás, csillámtetoválás, arcfestés, ugrálóvár, képességfejlesztő csoportok bemutatása a szülőknek, táncház).

- **Évzáró – Ballagás:** Iskolába menő gyermekeink búcsúztatása ünnepi keretek között, partnereink meghívásával.

Mindezek a jeles ünnepek segítik a gyermek szocializálódását, társadalomba való beilleszkedését és hazaszeretetét.

12. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

„Mindenki láthatatlan drágakövet rejt magában, akármilyenek született, s ezt csiszolni, formálni kell.”

(Marlo Morgan)

Inkluzív nevelés alapelvei:

- A gyermek joga, hogy sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak, készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.
- Minden gyermeket a maga szintje, képessége szerint szükséges nevelni, fejleszteni.
- Folyamatos visszacsatolás, nyomon követés.
- Differenciálás (módszer, eszköz, cél, feladata, munkafolyamat). A gyermek megfigyelése elsődleges.

Jelen programunkkal, a családok kultúrájában élő szoros családi, rokoni, érzelmi kapcsolatokra alapozva igyekszünk, az óvodai integrációt elősegíteni. Hasonló feladatokat kíván tőlünk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családból érkező, valamilyen okból sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő nevelése, minden óvodánkba járó gyermeknek esélyegyenlőség biztosítása. Célunk a gyermekek rendszeres óvodába járásának elérése. Az otthoni kötetlen életmód után lassan, fokozatosan sajátítsák el a szabályokhoz kötött életmenetet, óvodai életrendet. A napi óvodai élet mellett a gyermekek szükségleteihez igazított, intenzív fejlesztőpedagógusi, logopédiai, pszichológiai segítségre is szükség lehet. Igyekszünk elérni, hogy a családok célja is az legyen, hogy a lehető legjobb feltételeket biztosítsák otthon a gyermekeik egészségének védelme és esélyeik növelése érdekében. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekkel való foglalkozás ne csak az anyagi és szociális jólét megteremtését jelentse, hanem a pozitív érzelemgazdag, közös élmények is legyenek jelen a családok mindennapjaiban. A különbözőségekhez való alkalmazkodással, a gyermekek esélyegyenlőségének szolgáló intézkedésekkel törekszünk a különös bánásmódot igénylő

gyermek egyéni fejlesztésére, szükség szerinti együttműködésre gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal.

13. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai programunk jellemzője, a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, mely során törekszünk több szakterületet érintő megközelítésre. Minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak, és egymást kiegészítőjének tartjuk. Az ösztönző együttműködésben hangsúlyos szerep jut a szociális munkásnak, aki heti rendszerességgel támogatja esélyteremtő és hátránykompenzáló feladataink megvalósulását. A családsegítő szolgálattal közösen törekszünk olyan együttműködésre (együttműködési megállapodás által), melyek közösen támogatják azokat a szolgáltatásokat, amelyek a szülők számára erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Óvodánkba a szegregációs településrészeiről is járnak hátrányos helyzetű gyermekek, ezért kiemelt feladatunknak tekintjük, ezen gyermekek felzárkóztatását. Óvodai nevelésünk sokszínű tevékenységszervezésével nagymértékben hozzájárul a hátrányos helyzetű gyermekek esélyének növeléséhez. Az óvodai közösség, a gyermekek-felnőttek együttélése, egymásra hatása a szokás-, szabályrend kialakítása, a rendszeresség, az érdeklődés felkeltése és fenntartása nagyban hozzásegíti a gyermekeket, az érzelmi stabilitás, az együttérzés és elfogadás, a tudásvágy alakulásában, formálódásában. A hátrányos helyzetű gyermekek befogadásához, elengedhetetlen az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése és erősítése, a szülők megnyerése a gyermek közös nevelése érdekében.

Alapelvünk:

- Minden gyermek tisztelete, szeretete, megbecsülése.
- A másság természetes elfogadása.
- A különbözőségek értékékként való kezelése.

- A gyermek fejleszthetősége (bárhonnan, bármilyen állapotról el lehet indulni, mindenki fejleszthető valahonnan valameddig).
- A család tisztelete.
- Fontos, hogy a felelősség egyenrangú partneri viszonyban valósuljon meg.
- Az előítéletek felszámolása.

Óvodahasználó gyermekeink szociokulturális háttere többségében kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egy szülő, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.

Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.

Környezeti okok lehetnek:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek.
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése.
- Szülők iskolázatlansága.
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok lehetnek:

- Munkanélküliség.
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.

- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség
- Tartós betegség.
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
- Higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Az esélyegyenlőségek megvalósulása érdekében tett lépéseink:

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek segítségével – az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, hiányzások minimalizálása.
- A gyermekek megismerése, megfigyelése, aktuális neveltségi és fejlettségi szintjük felmérése, a szociális, családi körülmények feltárás (részletes anamnézis óvodába lépéskor).
- A gyermekek egyéni, differenciált fejlesztésének megtervezése.
- A különböző kulturális színvonalú szülőket is partnernek tekintjük, a „segítő kapcsolat” elvei alapján közelítünk hozzájuk.
- Partnerkapcsolat kialakításával, toleranciával, empátikus magatartással növeljük a kommunikációs teret az óvodapedagógus és a szülők között. Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről.
- Minden tevékenységünk az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgálja.
- Kialakítjuk a gyermekek számára legmegfelelőbb, legeredményesebb, egyéni és életkori sajátosságaihoz illeszkedő kulcsingereket, és érési fokuknak megfelelően gazdagítjuk azt.

- Amennyire lehetséges csökkentjük a család és az óvoda által nyújtott minta közötti eltérést.
- Nevelő, fejlesztő munkánk során arra törekszünk, hogy a közös élmények örömét, érzelmi többletét a gyermekek érezzék.
- Megteremtjük számukra azt a legoptimálisabb fejlődést biztosító érzelmi légkört, stabil személyes kapcsolatot, amely az óvodai életükhöz szükséges.
- Korszerű óvodapedagógiai módszereket (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, stb.) alkalmazunk.
- Fejlesztjük a saját nevelés-módszertani kultúránkat.
- Nevelőtestület együttműködése: rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése).
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés).
- Egészséges életmódra nevelése (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív alkalmazása, szükség szerinti felülvizsgálata, megújítása.
- Családlátogatások, nyílt napok, fogadóórák, szülői értekezletek, munkadélutánok, nyitott ünnepek, a gyermekneveléshez közvetlenül kapcsolódó előadások szervezése meghívott előadókkal.
- Továbbképzéseken való részvétel, szakmai megújulás.
- A tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, tanulási képesség megalapozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások megszervezése (ruha, játék, egyéb gyűjtése).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- Az óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása észforgató képességfejlesztő csoport fenntartásával (szakvizsgával rendelkező fejlesztő pedagógus).
- A gyerekek fejlődésének után követése az általános iskola első évében.
- Folyamatos és rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi intézményekkel, esetmegbeszélések. Kapcsolattartás a szociális munkatárssal.

- A szakszolgálat munkatársainak bevonásával a sajátos nevelési igényű- és a magatartási-, tanulási-, beilleszkedési nehézséggel küzdő gyerekek, fejlesztésének biztosítása.
- A tárgyi feltételek folyamatos biztosítása.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés.
- Mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása.
- Nemzetiségi kultúra és hagyományápolás.
- Tehetséges gyermekek felkészítése.
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.
- Élményszerzés biztosítása.
- Kulturális rendezvényeken való részvétel.
- Szülői értekezletek, csoportmegbeszélések.
- Folyamatos rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról.
- Szülőkkel való közösségi napok szervezése.

14. A SAJÁTOS NEVELÉST IGÉNYLŐ GYERMEKEK BEFOGADÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

„A másság megértése, a gyengébbek segítése azért fontos, mert megelőzhetjük az előítéletek kialakulását.”

(Maria Montessori)

A törvényi előírásoknak és az óvodánk Alapító Okiratának megfelelően óvodánk fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket. A tevékenységi körünkbe tartozóan történik azon különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján enyhe fokban mozgásszervi, értelmi, vagy beszédben akadályozott, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdőnek minősülnek.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. Törekszünk az igény szerinti környezet kialakítására, a szükséges tárgyi, és személyi feltételek biztosítására (szakszolgálat munkatársai). Mindezek akkor biztosítják a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A gyermekek fejlődési üteméhez való igazodás:

- Fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint, melyek a szakszolgálat munkatársaival megbízási szerződés alapján végzünk.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Nevelőmunkánk során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.

- A gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.
- Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, óvodapedagógus, együttműködése szükséges.

A fejlesztés tervezése, a fejlődés nyomon követése

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését a csoportban való jelenlétük megfigyelése után szakember segítségével és irányításával kialakított pedagógiai munkával végezzük. Elősegítjük a közösség tevékenységeibe való bekapcsolódásukat, a csoportban végzett játékos tevékenységek tervezésénél ezt mindig figyelembe vesszük. Személyre szabott fejlesztésüket a gyógypedagógus egyéni fejlesztési naplóban tervezi meg, fejlődésüket itt követi nyomon, aminek megismerésére igényt tartunk.

15. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD KÖVETELMÉNYEINEK ÉRVÉNYESÍTÉSE

„Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit.
Ez a pedagógus feladata.”

(Maria Montessori)

Pedagógiai munkánk során törekszünk a deszegregációs szemlélet megtartására. Ebben a folyamatban törekszünk elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, énhatékonyság érzésének fejlesztésére. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése a legfőbb feladatunk.

Az óvodapedagógus feladata ebben a folyamatban: a gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése, finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése, a figyelemkoncentráció fejlesztése alkotásközpontú módszerrel. Gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása, fantáziafejlesztés, a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása, együttműködési képességek fejlesztése.

Pedagógiai kultúránk megújítása érdekében innovációs tevékenységek bevezetését tervezzük óvodánkban, ezzel is támogatva az esélyteremtést, az egyenlő hozzáférést.

1. Mozgáskotta

- A mozgáskotta szabadon kombinálható a síkban vagy a téren elhelyezhető, jól követhető érzelmi azonosulásra alkalmas vizuális szimbólum rendszeren alapul.

- Az óvodáskorú gyermekek óvodai nevelési program szerinti komplex, kiegészítő fejlesztésére alkalmazzuk, de nagyban segíti a részképesség problémákkal küszködő gyermekek korrekciós fejlesztését is.
- A mozgásfejlődés és a kognitív fejlődés elősegítője idegrendszeri funkciókra és belső információs mozgásokra építve fejleszti a gyermeket.
- Gyakorlat anyaga a gyermeki játékoságban, az örömszerző tevékenységekben rejlik. Automatikus és a szándékos folyamatok összerendezésére, fejlesztésére szolgál.

2. Sakk-játszótér

- A sakk-játszótér komplex fejlesztő program, amely fejleszti a kisgyermekek logikus, kreatív gondolkodását, és problémamegoldó képességét.
- Olyan oktatási módszertan, amely az életkori sajátosságok figyelembe vételével komplex megoldást nyújt az óvodáskorú gyermekek képességfejlesztéséhez, és felkészíti őket az iskolakezdésre, és a digitális kor kihívásaira.
- Változatos és színes, a sakra épülő játékos elemekkel, mesével, kártyákkal, bábokkal, babzsákokkal izgalmas feladatokkal fejleszti a gyermekek kreativitását.
- Érzelmi kötődés alakul ki a gyermekekben (sakkfigurák) iránt, azonosulni tudnak a figurákkal, ezáltal motiválttá válnak. A feladatok, a program folyamatosan tevékenységre ösztönöz, megtanulnak egyszerre több helyre figyelni, ami a mai felgyorsult világban nagy előnyt jelent majd számukra.

- A sakk-játszótér program összetett ingerhatása minden érzékszervi, érzékelési és észlelési szenzort bekapcsol, ezzel megfogja a gyermekek figyelmét. Így alakul ki az öntudatlan tanulás.
- A program során nem célunk a sakk tanítása.

Innovációs feladatainkat Polgár Judit KALANDOZÁS A SAKK TÁBLÁN című módszertani könyvére építjük. Ez alapján valósítjuk meg fejlesztő tevékenységünket. Céljaink között szerepel módszertani tudásunk, eszköztárunk folyamatos bővítése. Tudásmegosztás keretében elsősorban saját intézményen belül szeretnénk e módszert kiterjeszteni, későbbiekben társintézményeinknek is lehetőséget kínálunk e fejlesztési lehetőség megismerésére.

16. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁSA

„A jó iskola és a jó tanító - az óvoda folytatásaként - játékosan tanítja a gyermekeket, cselekvésre, tapasztalatokra építi a tanulásukat, figyelembe veszi életkori sajátosságait, érdeklődésüket.”

(Pála Károly nyomán)

Az óvoda-iskola átmenet során az intézményünk a partnerkapcsolatainak bővítésére és az együttműködési formák erősítésére törekszik. Ezek színterei:

- Intézményi és intézményközi műhelyek működtetése.
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése.

Szakmai megbeszélések: melynek során igyekszünk a gyermekek átmenetének negatív hatásait csökkenteni. A gyermekek fejlettségéről reális ismeretet nyújtunk a fejlődési napló alapján az iskolai pedagógusoknak, amely segíti az iskolai sikerek elérését. A szakmai megbeszéléseket támogatja az iskolai beiratkozás előtti időszakban az általunk szervezett szülői értekezlet, melyre a tanító nének is meghívást kapnak. Itt tájékozódhatnak a szülők az óvoda-iskola közötti átmenetről, az iskolai elvárásokról és lehetőségekről.

Óvodánk és a városunkban működő általános iskolák a nevelési év során nyílt napot szerveznek, melyre kölcsönös meghívást kapnak az intézmények. Az iskolai nyílt napok keretében az óvodásaink nyerhetnek betekintést az iskolai környezetbe ez által felkeltve érdeklődésüket, a pozitív megnyilvánulást és élményt megcélözva.

Óvodánk számára fontos, hogy visszajelzést kapjon volt óvodásaink iskolai előmeneteléről. Ezért az első osztály megkezdését követő pár hónapon belül egy iskola-óvoda közötti

kerekasztal megbeszélésen tapasztalatcserére kerül sor a gyermekek fejlődésével kapcsolatosan. Ez az alkalom lehetőséget biztosít az óvoda-iskola közötti tervek, lehetőségek megbeszélésére, egymás munkájának pozitív irányú fejlesztésére és alakítására.

A volt óvodásainkat iskolai nyílt nap keretében lehetőségünk van meglátogatni. Ez segíti a felek részéről a betekintést, az intézményekben folyó tanítás-nevelés folyamataiba, ami a gyermekek zökkenőmentes átmenetének megélését célozza meg.

A nevelési év folyamán több, az intézmények által szervezett rendezvényen jelenünk meg kölcsönösen, ezzel is biztosítva, fenntartva a kölcsönös kapcsolatot az intézmények között. Ezen alkalmak kiváló célt szolgálnak a pozitív együttműködés megtartására, egymás segítésére, az intézmények dolgozói közötti beszélgetésekre, megbeszélésekre és betekintésre az adott intézmény munkájába, életébe, lehetőségeibe.

A gyermek támogatása az óvoda-iskola átmenet során

Feladatunk itt is a zökkenőmentes átmenet biztosítása. Célunk, hogy a fejlesztés, a kompetenciák – az ismeret, az attitűd, a képesség – egységére helyezzük a hangsúlyt. A kompetencia alapú nevelésünkben az egész személyiség, benne a pszichikus funkciók fejlesztését hangsúlyozzuk, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végezzük.

A gyermekek személyiségfejlesztésének érdekében arra törekszünk, hogy az óvodapedagógusok működjenek együtt a tanítókkal annak érdekében, hogy a gyermekekről egyféleképpen gondolkodjunk. A gyermekeknek saját képességüknek megfelelő ütemben kell haladniuk, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő ismeretet kell kapniuk. Nevelésfilozófiánk szerint, ha együttműködik az óvoda és az iskola, akkor a gyermekek számára ez a váltás nem lehet trauma, hiszen a környezetük megváltozik, de a pedagógiai légkör, és a tanulás módja sem lesz ismeretlen számukra.

Az óvoda az óvoda-iskola átmenet sikeres megvalósításának célját a következő folyamatban éri el:

- a gyermekek befogadása, nevelése, személyiség -, képességfejlesztés, az iskolai befogadás támogatása.

A nevelési folyamat alapját az óvoda alábbi funkciói teremtik meg:

- óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő funkciók.

- A játék a megismerés, a fejlesztés eszköze, s egyben előkészít a tanulásra és az iskolai életre.
- A nyomonkövetés: a gyermekekről fejlődési képet mutat, mely nem egy pillanatnyi állapotot jelöl, hanem az óvodában töltött évek teljes megfigyelését jelenti. Ez adja a fejlesztés kiinduló pontját.
- A képességfajták szerinti fejlesztés képezi az óvoda-iskola átmenet alapját.
- Az óvoda az iskolába lépés lélektanának ismeretében tervezi meg feladatait, megfogalmazza az általános iskolai alkalmasság feltételeit a biológiai, pszichológiai, szociális alkalmasság tekintetében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kísérje figyelemmel a gyermeki személyiség fejlődését.
- A gyermekek fejlesztését képességfajták szerint, differenciáltan valósítsa meg.
- Biztosítsa az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség meglétét támogató pedagógiai munkát.
- Számoljon a gyermek belső érési folyamataival.
- Építsen ki szorosabb kapcsolatot az óvoda és az iskola között.

Iskolára éretté csak öröklött adottságainak, a környezeti hatásoknak (gondozás, nevelés), fejlődési jellemzőinek, a fejlődés törvényszerűségeinek figyelembevételével válhat a gyermek.

17. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

„A legnagyobb hiba, amit elkövethetünk az, hogy nem teszünk semmit, mert azt hisszük, hogy csak keveset tehetünk.”

(Sydney Smith)

A gyermekvédelmi munka sokrétű, szerteágazó feladatrendszert foglal magába, amelyből az óvoda elsősorban a preventív és korrekciós feladatokat vállalja el.

Preventív: általános gyermekvédelem, amely vonatkozik a családban eredményesen nevelt, fejlődött valamennyi gyermekre.

Korrekción: speciális gyermekvédelem, a családon belül vagy a családi környezetben kívül fejlődésben akadályozott gyermekek védelme és nevelése.

Célunk:

- A gyermekek harmonikus, sokoldalú személyiségfejlesztése érdekében mindazon körülmények feltárása, amelyek hátrányosan befolyásolják a gyermek fejlődését, illetve ezek kompenzálása.
- Lehetőségeink alapján az esélyegyenlőség megteremtése. Fokozott törődés, figyelem a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekekkel, nagycsaládokkal, gyermek - és családlátogatás.

Elveink:

- együttműködő, őszinte partnerkapcsolat kialakítása, toleráns, tapintatos nevelői attitűddel.
- A családi nevelés tisztelete, erősítése mellett a felelősségérzetük növelése a gyermekek nevelésében.

Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket a csoportnaplóban is nyilván tartjuk.

Az egyéni és csoportos fejlesztések minden óvodapedagógus tervező munkájában nyomon követhető.

Óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- Ismerje meg a gyermekek családi helyzetét, körülményeit, folyamatosan kísérelje figyelemmel.
- Szervezze meg a családlátogatásokat.
- Nyújtson segítséget a hátrányok enyhítésére az aktuális helyzetnek megfelelően.
- Biztosítson az óvodai keretek között esélyteremtő nevelést.
- Törekedjen a szülővel való közvetlen kapcsolat kialakítására, az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítésére.
- Szükség esetén szociális segítségnyújtás megszervezése szociális munkatartással való felvétele.
- Biztosítsa az egyenlő hozzáférést a programok szervezésével.
- Biztosítsa az egyéni igényekhez igazított törődést.

Szociális segítő gyermekvédelmi feladatai:

Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítség, tanácsadás;

- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Szociális szakemberként támogatja az óvoda

- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családokat,
- segíti a veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerését, BTMN gyerekek szakemberhez való irányítását, észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával végzi.
- A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az eszmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai:

- Tervezze, szervezze és irányítsa az óvodai gyermekvédelem feladatait.
- Tartsa a kapcsolatot a gyermekvédelmi intézményekkel.
- Pedagógiai eszközökkel nem megoldható gyermekvédelmi probléma esetén éljen jelzéssel a Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálat felé.
- Folyamatos kapcsolatot tartson a szociális segítővel.
- Ellenőrizze a gyermekvédelmi munka megvalósulásának színvonalát.
- Koordinálja a köznevelési intézményhez tartozó jelzőrendszert.

Együttműködés, kapcsolattartás a gyermek érdekében kiterjed

- Az önkormányzat szociális és gyámügyi osztályára.
- A Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálatra.
- A gyermekorvos, védőnő feladataira.
- Általános iskola gyermekvédelmi felelősére.
- A Szakszolgálat munkájára.

18. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

18.1. A család és az óvoda kapcsolata

EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projekt kapcsán innovációs tevékenységünk alapján célunk a kapcsolati háló erősítése a szülői házzal, kapcsolatunk tartalmi gazdagítása.

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- A dezegregációs szemlélet beépítése a mindennapi gyakorlatba, az innovációs tevékenységeinkbe
- Törekedni kell a pedagógus/szülői reziliencia megtartására.
- A gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása.
- A gyermekek személyiségének megismerése.
- A családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez.
- Folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, feladatok egységes értelmezése.
- Együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje.
- A gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása.
- A kölcsönös bizalom megteremtése, szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén.
- Az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- Az együttműködés szabályainak betartása.
- A közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- A tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására ösztönzés az otthoni és a szabadidős környezetben is.
- A családok elköteleződésének támogatása.

- Megfelelő nevelési stratégiák nyújtása a szülők számára.
- Támogató társas kapcsolat létrehozása a többi szülővel, ami a védőfaktorokat kínálja.
- A segítségnyújtás a családhoz igazított igazítását jelenti.
- A differenciált személyiségfejlesztést célozzák a fogadóórák, nyílt napok, melyek szervezése rugalmasan történik a problémához, egyéni érdeklődéshez kapcsolódva.

Óvodai nevelésünk során lehetőséget nyújtunk a szülők számára a pedagógiai programban való részvételre, a közös gondolkodásra. Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutatunk a gyermekek és a szülők számára a digitális eszközök, mindennapi funkcionális használata terén. A szülők megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.

- Az óvodába lépés előtt minden gyermeket meglátogatunk a biztonságérzet megalapozása céljából. Ezt szolgálja beszoktatás is, melynek lehetőségét felajánljuk minden családnak. Időtartama a gyermek egyéni fejlettségétől, igényeitől függ.
- A differenciált személyiségfejlesztést célozzák a fogadóórák, nyílt napok.
- A gyermekcsoport egészére vonatkozó feladatok megbeszélésére a szülői értekezletek nyújtanak lehetőséget.
- Az óvoda ünnepi előkészületeire, jeles napjaira, hagyományainak őrzésére, alakítására, közös kirándulásokra, egyéb rendezvényekre a szülőket szeretettel várjuk.
- Közösségi napok alkalmával a szülők bevonása a tevékenységekbe.

18.2. Pedagógiai munkát szolgáló óvodán kívüli egyéb kapcsolatok

A nevelési, oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok kiépítésére és ápolására törekszünk. Ehhez nyúlt segítséget az EFOP-3.1.5. projekt, mely az intézményünknek mutat utat abban, hogy hol van szükség kapcsolataink megerősítése során a prevenció érdekében a segítségre.

- **Kapcsolattartás a fenntartóval:** intézményünk zavartalan működéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket biztosítja. Ellenőrzi a törvényes működést. Az adatszolgáltatási és beszámoló kötelezettségünknek eleget teszünk.
- **Kapcsolattartás az iskolával:** Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda-iskola átmenet fontosságára. Az egyéni képességfejlesztésre, és a differenciált bánásmódra, amely nevelési elv reményeink szerint az iskolában is folytatódik. Az iskolákkal való jó

kapcsolatunk kiterjed településünk mindkét iskolájára. Együttműködünk az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. Hangsúlyosnak tekintjük az óvoda-iskola átmenet erősítését. Ennek érdekében intézkedési terv alapján szervezzük együttműködésünket, melynek részei:

- szakmai megbeszélések,
- tanító nének részvétele óvodai szülői értekezleten,
- volt óvodások meglátogatása,
- kerekasztal megbeszélés az iskolakezdés tapasztalatairól,
- nyílt napok és rendezvények kölcsönös látogatása.

Az iskolát kiemelt partnerként kezeljük a kapcsolati rendszerünkben, hiszen ők is részesei az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató rendszernek (EFOP-3.1.5.). Ennek keretében kölcsönösen nagy hangsúlyt fektetünk a lemorzsolódás megelőzésére, a fejlesztendő együttműködést szolgáló programok megvalósítására.

- **Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel:** Gyermekorvosi – Védőnői szolgálat. Rendszeres, és jó kapcsolatot ápolunk a város alapvető egészségügyi ellátását végző dolgozóival. Kiemelkedően jó a kapcsolatunk a védőnői hálózattal, amellyel a gyerekek alapvető higiéniai körülményeinek vizsgálatán túl közös óvodai egészségügyi szűrőprogramok bevezetését is preferáljuk első sorban a gyermekközösségi napokra és az egészségnapra. A Védőnői szolgálat a gyermekeket korai időszakban megismeri, így bővebb információval rendelkezik a gyermekek egészségügyi és szociális hátteréről. Ezeket az információkat átadva jobban fel tudunk készülni a gyermek befogadására, szükség szerinti egyéni fejlesztésére. Az iskolaérettségi kritériumok egészségügyi alkalmasságát a gyermekorvos minden évben felméri. Nagycsoportosok fogászati szűrővizsgálata évi egy alkalommal történik.

Szociális intézmények:

- *Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat:* A családsegítő szolgálattal jó kapcsolatot tartunk fenn, amely kiterjed az esetleges jelzésekre, a rendszeres óvodába járás elősegítésére, a kölcsönös információk átadására a gyermek és a család segítésére, rendezvények kölcsönös látogatására. Eddigi jó kapcsolatunkat az EFOP-3.1.5. tartalmi gazdagításával kívánjuk tovább erősíteni, melynek keretében együttműködési megállapodást kötöttünk az alábbi területekre:

- A hátrányos helyzetű gyerekek beóvodázásának támogatása.
- Rendszeres óvodába járás segítése.
- Rendezvényeken való részvétel.
- Szülők bevonásának támogatása a gyermekközösségi napokba.

Kapcsolattartásunk során megfogalmazott feladatok megvalósulását nagymértékben segíti a szociális munkatárs jelenléte az óvodánkban.

- *Gyermekház:* Ez az intézmény a hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését és hátrány kompenzálását segíti az óvodáskor eléréséig. Ezzel is segítve a szocializációs folyamatok rugalmasabb kialakítását az óvodai nevelés során, amely a családok bevonódásával valósul meg. Ezzel elindul egy folyamat a családok nevelési szemléletének formálásában, amelyre nagyon jól tudunk építeni az óvodai nevelésünk során. Mindezek miatt a szoros kapcsolattartásra és az információk kölcsönös átadására folyamatosan törekszünk, amelyre jó lehetőséget biztosítanak egymás rendezvényeinek látogatása.

- *Bölcsőde:* A bölcsődei nevelés megalapozza az óvodai nevelés szocializációs folyamatait, így ezen gyermekek befogadása zökkenőmentesebben valósul meg. Kapcsolattartásunk a rendezvények kölcsönös látogatásában és az információk átadásában valósul meg.

• **Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal**

- Segítséget nyújt az iskolaérettség megállapításában.
- Mint elsőfokú szakértői bizottság, elvégzi a beutalt gyermekek magatartászavarainak, értelmi fogyatékoságának megállapítását.
- Logopédiai, fejlesztő foglalkozásokat folytat, pszichológiai tanácsadást, konduktív pedagógiai ellátást folytat.

A családi nevelés támogatásában partnerként segítséget nyújt a gyermekközösségi napokon konkrét neveléshez kapcsolódó helyzetek megoldásában a szülőknek (kéességfejlesztő eszközök, játékok gyűjtése, nevelési tanácsadás). Személyesen és online formában támogatja óvodapedagógusainkat módszertani megújulásban (projekt munkák).

- **Egyház**

Kapcsolatunkra jellemző egymás munkájának segítése, tiszteletben tartása. Szülői igények alapján heti egy alkalommal óvodánkban hittan foglalkozásokat szervezünk.

- **Közművelődési intézmények (ILMK)**

Nagyszabású rendezvényeinkhez helyszín biztosítása (Tavaszbresztő, Évzáró). Kapcsolattartásunk igen gazdag, mert rendezvényeiken alkalmazotti közösségünk, vagy gyermekközösségünk aktívan részt vesz: játékos vetélkedők felnőtteknek, gyerekeknek, rajzpályázatok, versmondó versenyek, színházak, kerékpártúra, TE SZEDD! akció, könyvtári napok.

- **Társintézmények**

Városunkban két egyház által fenntartott intézmény működik, melyekkel szakmai kapcsolat ápolására törekszünk. Ezekre jellemző a hálózati tudásmegosztás, amely hospitáló napok, szakmai napok szervezését öleli át. Egymás rendezvényeinek látogatása jó lehetőséget biztosít a jó gyakorlatok gazdagítására, partnerkapcsolatok erősítésére.

- **Kisebbségi önkormányzat**

Óvodánk kapcsolatot tart a kisebbségi önkormányzattal, a hátrányos gyermekek sikeresebb beóvodázása érdekében. Ezzel is szeretnénk a deszegregációs szemléletet erősíteni a gyermekek óvodai befogadása érdekében. Folyamatosan törekszünk a velük való kapcsolat erősítésére, amely még hatékonyabban segítené a hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését és felzárkózását is.

19. PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

Az óvoda kiegyensúlyozott és kiszámítható működési rendjének biztosításához egyrészt **a működést szabályozó jogi** (törvényekre, kormány/miniszteri rendeletekre, fenntartói szabályozókra, intézkedésekre épülő belső szabályozó), másrészt a **tartalmi munkához keretet adó pedagógiai** (pedagógiai program, vezetői koncepció, éves pedagógiai munkaterv, nevelési/fejlesztési terv, a gyermeki fejlődés nyomon követése) **dokumentumokkal** rendelkezünk, amelyek az intézmény minőségügyi dokumentum rendszerének elemei is

egyben.

Óvodánk alapdokumentumai :

- Alapító Okirat
- Házi rend
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Pedagógiai Program
- Munkaterv
- Intézményi Önértékelési Program

Az intézmény dokumentumainak felülvizsgálati határidejét a vezető tartja nyilván és kezdeményezi.

A felülvizsgálatot, az aktuális módosítás menetét a vezető és helyettese, illetve a létrejövő TEAM csoport a vonatkozó törvényi szabályozások tükrében áttanulmányozza.

Tanügyi dokumentáció

- Felvételi és mulasztási napló

A csoportok óvodapedagógusai vezetik, pontos, naprakész adatkezeléssel és nyilvántartással a törvényi előírásoknak megfelelően, melyet a vezető a munkatervben jelölt időközönként ellenőriz.

Pedagógiai dokumentáció

- Pedagógiai Program
- Éves munkaterv
- Pedagógiai csoportnapló
- A gyermeki fejlődés nyomon követését szolgáló dokumentumok: fejlődésmérő lap gyerekmunkákkal.

19.1. Pedagógiai Program

Tartalmazza óvodánk bemutatását, óvodaképünket, gyermekképünket, nevelésünk céljait és koncepcionális elemeit, nevelési elveinket, nevelésünk általános feladatait, óvodánk napirendjét, heti rendjét, a gyermeki fejlődés jellemzőit óvodáskor végén, gyermekvédelmi tevékenységünk és kapcsolataink rendszerét, személyi és tárgyi feltételeinket, dokumentációs rendszerünket, valamint a tevékenységi formák sajátos értelmezését, és a specifikumait.

A felülvizsgálat vagy módosítás egy részt a törvényi előírásoknak való megfelelést, másrészt a gyakorlati megvalósítás során felvetődő igények rendezését szolgálja. A Pedagógiai Program az óvoda kötelezően előírt alapdokumentuma.

19.2. Éves munkaterv

A munkaterv szerves részét képezi az intézmény stratégiájának. Megtalálhatóak benne az adott év feladatai és azok ütemezése. A munkatervet a nevelőtestület javaslata alapján az intézményvezető készíti el az évnnyitó nevelési értekezletig, ahol a nevelőtestület megvitatja és dönt a jóváhagyásáról.

19.3. Pedagógiai csoportnapló

Tartalma: A törvényi előírásoknak megfelelően tartalmazza: nyitólap, a csoport óvodapedagógusai és dajkája, a gyermekek névsora, jele, születésnapjai, csoportprofil, óvodacsalád kapcsolat, családlátogatások, a csoport napirendje, heti rendje, nevelőmunka tervezése, értékelése, tematikus terv, jó gyakorlatok, a csoport életével kapcsolatos események.

A pedagógiai napló vezetése rendszeres és folyamatos, az egy csoportban dolgozó mindkét óvodapedagógus közös feladata.

Feladataink meghatározásánál az előző évi értékelést figyelembe vesszük.

19.4. A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció, fejlődési napló

Óvodánk mérési-értékelési rendszerének megfogalmazásakor célunk a gyermekek érésének, folyamatos fejlődésének nyomon követése, minél teljesebb megismerése. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

Az óvoda nevelési intézmény jellegéből adódóan elsődlegesen a nem számosságra épülő ún. „puha” mérési módszereket tartjuk elfogadhatónak.

Ezek:

- megfigyelés (természetes környezetben, tevékenység, közben, folyamatos megfigyeléssel)
- beszélgetés (természetes környezetben, nyugodt légkörben, életkori sajátosságok figyelembe vételével)

- gyermekmunkák elemzése (családrajz, emberrajz)
- dokumentumelemzés (csoportnapló, feljegyzések, fejlesztő programok)

A gyermekek egyéni fejlesztésének terve és értékelése a személyiséglapon a fejlesztő lapon és a csoportnaplóban található.

Minden gyerekről óvodalepéskor egy anamnézis lap készül. Az első hetekben az óvodában egy bemeneti mérést végez a csoport óvodapedagógusa, amit a gyermek személyiséglapján rögzít. Mérését a nevelési év végén megismétli. A méréseket elsősorban a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik, előfordulnak azonban olyan esetek, amikor „külső” emberek segítségét is igénybe vesszük (iskolaérettségi vizsgálat) szakszolgálat. Nevelési céljaink megvalósítása során a gyermekek fejlődését folyamatosan mérjük, értékeljük.

Tapasztalatainkat a „személyiséglapon” és a csoportnaplóban rögzítjük.

Cél: Információ gyűjtés a gyermek személyiségfejlődéséről (bemenet), közös értékrend, követelményrendszer, mérőeszköz alkalmazása, a nevelési eredmény és a fejlődési folyamat nyomon-követése (személyiséglap), iskolai élet megkezdésére alkalmasság megállapítása (kimenet).

Sikerkritérium: a tanköteles korú gyermekek 75% -a megkezdi iskolai tanulmányait.

Mérési eszközök: Saját készítésű mérőlappal 5 évesek számára.

A szülők gyermekük fejlődéséről folyamatos információt kapnak a csoport óvodapedagógusától, szóban folyamatosan, egyéni igény szerint fogadó órákon. Írásos formában évi két alkalommal, melyet a szülő aláírásával is elismer.

19.5. Intézményi Önértékelési Program

Az intézmény ötéves ciklust felölelő önértékelési programja tartalmazza az intézményi önértékelés előkészítését, megvalósítását, és az értékelésre vonatkozó eljárásrend általános szabályait. Az intézményi dokumentumok alapján a programban kidolgozásra kerül a pedagógus, a vezető, és az intézmény általános értékelésének az adott óvodára érvényes szempontsora, belső elvárás rendje. Ez a program éves önértékelési tervben determinálódik, amely részletesen tartalmazza az adott évben értékelésre kerülő pedagógusok, vezetők nevét, az értékelés elemeit, az értékelési feladatokat végző pedagógusok nevét, és az értékelésben közreműködő partnerek bevonását. Az önértékelések koordinálását az intézményben kijelölt önértékelési TEAM csoport végzi.

20. A PEDAGÓGIAI SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE

A Pedagógiai Programban meghatározott feladatok végrehajtását az adott éves munkaterv tartalmazza. Ebben fogalmazódnak meg a feladatkörök, felelősök, határidők, amelynek eredményességét a vezető ellenőrzi és az éves beszámolójában dokumentálja. Az ellenőrző folyamat mindig a pedagógus kompetenciák mentén a belső elvárás rendszereinkre vonatkozóan valósulnak meg. Az ellenőrzések mindig segítő szándékkal valósulnak meg, melynek során a fejlesztendő területek kerülnek megfogalmazásra. Az ellenőrzésekre jó alkalmat teremtenek a belső hospitálások, a havonta szerveződő kerek asztal megbeszélések. Ezek által az információáramlás folyamatos, amely segíti a sikeres együttműködést, támogatja a fiatalabb kolléganők tapasztalatszerzési lehetőségét, jó gyakorlatok átvételét.

21. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

A törvényi előírásoknak megfelelően az adott év augusztus 31-ig 3. életévüket betöltött gyermekek számára az óvodai ellátás az iskolaérettség eléréséig kötelező. Felvesszük azt a gyermeket is, aki december 31-ig tölti be 3. életévét, abban az esetben, ha ezt az óvodai létszám engedi.

A beiratkozáshoz szükséges:

- Szülővel való megjelenés.
- Gyermek személyét igazoló dokumentum (anyakönyvi kivonat, lakcímkártya, TAJ kártya)

A beiratkozás időpontját a város jegyzője határozza meg, melyre minden év április 30-ig kerül sor. A beiratkozás előtt Oviba hívogató nyílt napon lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe.

Az új gyerekek augusztus 15 - től folyamatos beszoktatással érkeznek az óvodába. Augusztusban az új szülőknek tájékoztató szülői értekezletet tartunk az óvodakezdés lehetőségeiről, elvárásairól, ahol már megismerkedhetnek az adott csoport óvónénijeivel.

Az óvodai felvétel elbírálásának szempontjai:

- Ibrányi lakcímmel rendelkezzenek.

A gyerek óvodai felvételéről dönt:

- Óvodavezető

Fellebbezési lehetőségek:

A gyermek óvodai felvételét elutasító határozat után 15 napon belül az óvodavezetőnél szóban vagy írásban.

Másodfokon az intézmény fenntartója dönt.

A gyermekek befogadásának segítése:

- A család felkeresése óvodába lépés előtt.
- A beiratkozáskor a beszoktatást segítő, saját óvodai kiadvány átadása.
- Oviba hívogató nyílt napon ajándékkal való kedveskedés a leendő óvodásoknak.

A gyermek óvodába lépésének feltételei:

- Szobatisztaság megléte.
- A gyermek legyen képes arra, hogy saját személye körüli teendőket ellássa, kis segítséggel (önállóan elmegy wc-re, vagy jelzi, ha mennie kell és kis segítségre van szüksége).
- Képes kapcsolatot teremteni szóban a felnőttel és a gyermekkel egyaránt.
- A gyermek elfogadja, ha a felnőtt kér valamit.
- A gyermek tud asztalnál ülve, önállóan vagy kis segítséggel étkezni kanállal.

22. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI AZ EGÉSZSÉGES GYERMEK SZÁMÁRA

Óvodánk kapcsolatot tart a városunkban működő általános iskolákkal, melyben fő szempontnak tekintjük, egymás kölcsönös támogatását, az óvoda-iskola átmenet segítését. A gyermekek fejlettségéről reális ismereteket nyújtunk az iskolák pedagógusainak, hogy megfelelő képet kapjanak a leendő iskolásokról.

A gyerek attól a naptári évtől válik tankötelessé, amelyben augusztus 31 - ig betölti a 6. életévét. A gyerek iskolai felvételéről az iskola igazgatója dönt. Az óvodapedagógus a gyerek tanköteles életkorba lépésekor a gyermek fejlettségével kapcsolatos szakvéleményt ad a szülőnek, amely a gyermek iskolai beíratásához fontos dokumentum.

Alapelvek:

- az óvodából átadó és az iskolába befogadó pedagógusoknak ismerni kell egymás pedagógiai módszereit, elvárásait
- az óvodapedagógus és a tanító között a gyermek és az egymás közötti kölcsönös tiszteleten, nyitottságon alapuló kapcsolatra van szükség

Az iskolába lépést megelőzően óvodai és iskolai nyílt napokon, ünnepeken vesznek részt az érintett pedagógusok.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek:

- 1. Biológiai alkalmasság.**
- 2. Pszichikus alkalmasság.**
- 3. Szociális érettség.**

A biológiai alkalmasság a testi fejlettséget és egészségi állapotot jelenti, amely a testsúlyt és magasságot is magába foglalja. E mellett jelenti a mozgásszervek, statikai funkciók, az érzékszervek és az idegrendszer épségét is. Fontos a mozgások összerendezettsége és az iskolai munkához szükséges általános fizikális teherbíró képesség. Kialakul az egyoldalú dominancia, laterálisitás.

A mozgásfejlődésben a mozgáskoordináció és a finommotorika területén jusson el olyan szintre, amely az iskolába lépéshez szükséges.

Viselkedését, testi szükségletei kielégítését tudja szándékosan irányítani.

Pszichikus alkalmasság főbb kritériumai:

- a beszédfejlettség,
- az intellektuális fejlettség,
- az érzelmi és akarat érettség,
- a munkára való képesség.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érhető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ;
- különböző mondatszerkezeteket, mondafajtákat alkot;

- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő vagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni, és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét és lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi és mennyiségi ismeretei vannak.

Intellektuális fejlettség:

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- képes a feladatok rendszeres végzésére egyedül és csoportosan is.

Szociális érettség és magatartás fejlettségének jellemzői:

- A gyerekeknek igénye van a közösségre, abba beilleszkedni képes;
- feladat - és szabálytudata van;
- érzelmi kiegyensúlyozottság jellemzi;
- a társakkal, a felnőttekkel tud kapcsolatot kiépíteni és együttműködni;
- elfogadja a felnőtt irányítását;
- képes a közösségben végzett munkára.

A **sajátos nevelési igényű** gyerekek iskolakezdésének feltételeiben igen körültekintően kell eljárni. A szakértői véleményeket figyelembe véve az önmagához képest elért fejlettségi mutatókat kell figyelembe venni ahhoz, hogy megfelelő intézménybe történjen a beiskolázása. A szakemberek segítségét nem szabad nélkülözni.

E gyerekek neveléséhez, beiskolázásához segítséget ad:

- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberekkel végzett korrekciós nevelés mellett érhető csak el a gyermek személyiségében történő fejlődés. A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait.

A pozitív iskolavárás kialakítása elengedhetetlenül szükséges, amelynek sokféle módja van:

- tanítói hospitálások az óvodában,
- iskolalátogatások,
- óvodapedagógusok tanító nénik kerekasztal beszélgetése az átmenetről
- beszélgetés a szülőkkel,
- előadások mindkét intézményben, a szülők részvételével
- tájékoztatás az intézmények programjáról, módszeréről,
- közös rendezvények.

23. IKT ESZKÖZÖK ÓVODAI ALKALMAZÁSA

Óvodánk minden csoportja rendelkezik SMART TV-vel, amely nagy mértékben hozzájárul a gyermekek ismereteinek színesítéséhez. Az elmúlt években, évtizedekben az informatikai, video, kép, hang technikai fejlődés lehetővé tette, hogy óvodapedagógusokként egyre gyakrabban alkalmazzuk ezeket a technikákat, eszközöket. Igyekszünk minden lehetőséget megragadni, hogy bővítsük intézményünk IKT eszköz állományát.

A felhasználás módjai:

- A tervezés folyamán, a gyermeki igényeknek megfelelően alkalomszerű SMART TV használata.
- A produktumokat illetve a fontosabb tevékenységeket fotódokumentációval támaszunk alá.
- A gyermek korosztályának készült természetfilmek, ismeretterjesztő filmek megtekintése.
Pl.: állatokról szóló, szelektív hulladékgyűjtésről.

- Számos szemléltető anyagot, képet, gyűjteményt, zenét az internetről történő letöltése egyes tevékenységeinkhez.
- Elektronikus pedagógus portfólió készítés.

24. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A szülői munkaközösség a pedagógiai programot megismerte.

.....

dátum

.....

SZMK elnök

Elfogadta az óvoda nevelőtestülete:

.....

dátum

.....

nevelőtestület (jegyzőkönyvvezető)

Ibrány Város Képviselőtestülete a pedagógiai programot megismerte és egyetértését nyilvánította ki.

.....

dátum

.....

önkormányzat

A helyi programot elfogadta:

Az Ibrány Városi Óvoda nevelőtestülete (A 2020. augusztus 31-n tartott nevelőtestületi értekezleten 100%-os arányban)

Ibrány, 2020. augusztus 31.

.....
Szakmai munkaközösség vezető

A Szülői Szervezet megismerte a pedagógiai programot.

Ibrány, 2020. augusztus 31.

.....
Szülői Szervezet elnöke

A programról tájékoztatást kaptak: Az óvodába járó gyermekek szülei.

A programot jóváhagyta: Tóth Balázsné óvodavezető

Ibrány, 2020. augusztus 31.

PH

.....
Óvodavezető

25. MELLÉKLETEK

25.1. Fejlődési napló

FEJLŐDÉSI NAPLÓ				
Normákhoz, szabályokhoz, szokáshoz való viszony				
Egészségügyi szokások	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Zsebkezdőhasználat				
2. Szükség szerinti mosdóhasználat				
3. Tisztálkodási eszközök rendben tartása				
Önkiszolgálás	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Öltözködés				
2. Ruházat rendben tartása				
3. Környezet rendben tartása				
4. Terítés étkezéshez				
Gyermek- felnőtt kapcsolat	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Felnőtt megszólítása				
2. Felnőtt kérésének elfogadása				
3. Felnőtt utasításának elfogadása				
Gyermek- gyermek kapcsolat	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Megszólítás				
2. Kérés elfogadása				

3. Egymás tevékenységének tisztelőben tartása				
4. Segítségnyújtás				
Gyermek- közösség kapcsolata	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Együttműködés				
2. Alkalmazkodás				
3. Szabálytudat				
4. Konfliktuskezelés				
5. Önfegyelem				
6. Tolerancia				
Közösségért végzett megbízások	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Kitartás				
2. Gyorsaság				
3. Szabálytudat				
4. Fegyelmezettség				
5. Szokásrendszer betartása				
6. Önállóság				
7. Kötelességtudat				
8. Naposi munka				

Játék módja, jellemzői, játék tevékenységhez való viszony	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Funkciós				
2. Szituációs				
3. Konstruktív				
4. Szabályjáték				
5. Elmélyült kiegyensúlyozott				
6. Agresszív				
7. Biztatást igénylő				
8. Többnyire egyedül játszik				
9. Szívesen játszik társaival				
10. Kitartó hosszú ideig játszik				
11. Játéka átlagos időtartamú				
12. Rövid ideig játszik				
13. A játékra vigyáz				
14. A játékot rongálja				
15. Szemlélődő				
16. Magányosan tevékenykedő				
17. Társakhoz sodródó				
18. Bekapcsolódó				
19. Együttműködő				

20. Kezdeményező				
21. Irányító				
Mozgás	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Ügyes, harmonikus				
2. Átlagos				
3. Ügyetlen, összerendezetlen				
4. Aktív testmozgást szereti, bátran végzi				
5. Fél, gátlásos				
6. Téríszonya van				
7. Hosszantartó erőkifejtésre képes				
8. Hamar regenerálódik				
9. Fáradékony				
10. Egyensúly érzéke stabil				
11. Instabil				
Beszédképesség	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Beszédtempója átlagos				
2. Lassú				
3. Gyors, hadaró				
4. Beszédkedve gátolt				
5. Fecsegő				
6. Csak kérdésekre válaszol				

7. Szívesen beszél				
8. Szókincse gazdag				
9. Átlagos				
10. Hiányos				
11. Mondatszerkesztése egyszavas				
12. Tőmondat				
13. Összetett mondat				
14. Hangerő halk				
15. Hangos				
16. Megfelelő				
17. Képolvasással felsorol				
18. Egyszerű cselekményt megnevez				
19. Összefüggéseket felismer				
20. Szövegvisztaadás hiányos				
21. Nem képes rá				
22. Lényeges mozzanatokat emel ki				
23. Beszédhibás				
24. Nem beszédhibás				
25. Logopédiai foglalkozásra jár				

Ábrázolás finommotorika	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Kusza firka				
2. Forma firka				
3. Ábrázolás megnevezés				
4. Részletek feltüntetése				
5. Arányok érezeltetése				
6. Dimenziók jelzése				
7. Ceruzafogása biztos				
8. Bizonytalan				
9. Munkatechnikája fejlődő				
10. Megfelelő				
11. Témaválasztása önálló				
12. Változatos				
13. Ráirányítást igényel				
14. Alapszíneket ismeri				
15. Nem ismeri				
Értelmi képessége	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Figyelme játék során tartós				
2. Változó				
3. Szétszórt				
4. Osztott figyelemre				
5. Megfigyelő képessége pontos				

6. Általában pontatlan				
7. Változó				
8. Lényegét megragadó				
9. Lényegtelen vonásokat észreévő				
10. Vizuális differenciálás, alakháttér megkülönböztető képesség jó				
11. Fejletlen				
12. Azonosságokat, különbségeket észrevesz				
13. Nem vesz észre				
14. Vizuális memória pontos				
15. Pontatlan, felszínes				
16. Hallási emlékezete pontos				
17. Pontatlan				
18. Gondolkodása érdeklődő				
19. Kevésbé érdeklődő				
20. Produktív				
21. Átlagos				
22. Gyenge				
23. Problémamegoldásra nem képes				
24. Rávezetéssel képes				

25. Önállóan képes megoldani				
Gondolkodási műveletek	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
1. Összefüggéseket felismer				
2. Ritkán ismer fel				
3. Számképe stabil, megbízható				
4. Fejletlen, bizonytalan				
5. Matematikai jártassága jó				
6. Átlagos				
7. Nem megfelelő				

Tartalomjegyzék

1. INTÉZMÉNYI ADATOK	2
1.1 Pedagógiai program jogszabályi háttere	3
1.2 Ajánlás	4
1.3 Nevelési hitvallásunk	4
2. A MI ÓVODÁNK	5
2.1. Óvoda bemutatása	5
2.2. A gyermekek szociokulturális helyzete	7
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	7
3.1. Nevelésfilozófiánk	7
3.2. Nevelési elveink	8
4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	9
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI	11
5.1 Fejlesztő munkánk irányai	12
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	13
6.1 Egészségnevelés és környezeti nevelés	14
6.1.1. Egészségfejlesztési program	16
6.2 Környezettudatos szemlélet és magatartásformálás, környezetvédelem megalapozása	22
6.3 Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, szocializáció	23
6.4 Anyanyelvi és értelmi fejlesztés	23
6.5 Mozgásfejlesztés	25
7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	25
7.1 Személyi feltételek	25
7.2 Tárgyi feltételek	27
7.3 Az óvodai csoportok kialakítása	31
7.4 A gyermekek napirendje	31
7.5 A gyermekek hetirendje	33
7.6 Az óvodai nevelés tervezése	34

8. A JÁTÉK, A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS ÉS MUNKA HELYE PROGRAMUNKBAN	35
8.1. A játékról alkotott véleményünk	35
8.2. A tanulás lehetséges formái az óvodában	37
8.3. A tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat szervezeti formái	38
8.4. Munka jellegű tevékenységek az óvodában	40
9. KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREK	42
9.1 Verselés, mesélés	42
9.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	45
9.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	48
9.4 Mozgás	50
9.5 A külső világ tevékeny megismerése (környezeti és matematika tartalommal)	53
10. TEHETSÉGGONDOZÁS	57
11. AZ ÓVIDA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI	58
12. INKLUZÍV PEDAGÓGIA	61
13. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	62
14. A SAJÁTOS NEVELÉST IGÉNYLŐ GYEREKEK BEFOGADÁSA ÉS FEJLESZTÉSE	66
15. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD KÖVETELMÉNYEINEK ÉRVÉNYESÍTÉSE	69
16. ÓVODA-ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁSA	71
17. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	73
18. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	76
18.1. A család és az óvoda kapcsolata	76
18.2. Pedagógiai munkát szolgáló, óvodán kívüli egyéb kapcsolatok	77
19. PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI	80
19.1. Pedagógiai program	81
19.2. Éves munkaterv	82

19.3. Pedagógiai csoportnapló	82
19.4. A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció, fejlődési napló	82
20. A PEDAGÓGIAI SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE	84
21. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	84
22. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI AZ EGÉSZSÉGES GYERMEK SZÁMÁRA	85
23. IKT ESZKÖZÖK ÓVODAI ALKALMAZÁSA	88
24. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	90
25. MELLÉKLETEK	92
25.1. Fejlődési napló	92